

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Yhteisöpedagogi yhteisömanagerina

Case: asukasliikkeen uuden toiminnan suunnittelu ja kehittäminen

Marianne Rintala

Yhteisöpedagogi ylempi amk
90 op

Arvioitavaksi jättämisaika
4/2020

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi ylempi amk

Tekijät: Marianne Rintala

Opinnäytetyön nimi: Yhteisöpedagogi yhteisömanagerina. Case: asukasliikkeen uuden toiminnan suunnittelu ja kehittäminen

Sivumäärä: 60 ja 2 liitesivua

Työn ohjaaja: Merja Kylmäkoski

Työn tilaaja: Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike

Kansalaisyhteiskunnassamme ilmenee niin kutsuttua uusyhteisöllisyyttä erilaisen asukastoiminnan ja kansalaisaktiivisuuden muodossa. Nämä asukasliikkeet organisoituvat näppärästi pääosin internetin sosiaalisessa mediassa, joskus jopa ilman, että ihmiset ovat edes tavanneet toisiaan. Aktiiviset vapaaehtoiset ihmiset ottavat tässä uudessa yhteisötoiminnassa sellaisia rooleja, kuten yhteisömanageri, jonka tehtävänä on hoitaa viestintää ja osallisuutta.

Opinnäytetyön aiheena on tutkia yhteisömanagerin roolia neljännellä sektorilla vapaaehtoisena asukasliikkeessä toimiessa. Työn tilaaja on Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike, joka on toiminut jo 10 vuotta aktiivisena alueensa kehittäjänä.

Opinnäytetyön tavoitteena on ottaa selvää siitä mitä yhteisömanageri osaa etenkin toimiessaan vapaaehtoisena asukasliikkeessä. Voisiko yhteisöpedagogin koulutuksella toimia yhteisömanagerina? Case-tutkimuksena on uuden yhteisötoiminnan luominen asukasliikkeelle: sen suunnittelu ja kehittäminen. Perustin pienten lasten aamupäiväkerhon, joka on avointa toimintaa kaikille kotivanhemmille. Kerho toimi Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliikkeen hallinnoimassa ja Järvenpään kaupungin omistamassa tilassa. Haastattelin ja havainnoin kerhon kävijöitä. Tavoitteena oli osallistaa kävijöitä toimintaan niin, että kerhon pyörittämisen vastuu jakaantuisi monelle eikä tuntuisi kenestäkään liialta.

Opinnäytetyössä tutustutaan yhteisömanageriuteen, asukasliikkeiden toimintaan ja uuden yhteisötoiminnan aloittamiseen käytännössä. Tietoperustana on kokeilukulttuuri, yhteisöllisyys, osallistava kehittäminen ja osallisuus. Menetelminä on kirjallisuuskatsaus, teemahaastattelu ja osallistuva havainnointi. Työn menetelmien valintaan vaikutti se, että kyseessä on laadullinen tutkimus ja että olen itse yksi osallistuja ja kuuluun kerhon kohderyhmään.

Keskeinen kysymys on millainen on yhteisömanagerin rooli asukasliikkeen toiminnassa ja osallistamisessa. Tuloksista käy ilmi, että vaikkei yhteisömanagerin roolia aina olekaan erikseen määritelty, on se niin keskeinen toiminnan kannalta, että usein rooli lankeaa jollekulle, vaikkei tätä nimenomaista termiä olisikaan käytetty.

Työn tulokset antavat tietoa asukasliikkeissä toimiville aktiiveille tai sellaiseksi aikoville osallisuuden kehittämistyöhön. Esille nostettuja asioita voi varmasti hyödyntää laajemminkin erilaisissa yhteisöissä ja kunnallisella puolella ymmärtämään nykyajan asukastoimintaa.

Asiasanat: yhteisöpedagogit, asukastoiminta, kansalaisaktiivisuus, yhteisöllisyys, osallisuus, sosiaalinen media

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Master of Humanities, Community Educator

Author: Marianne Rintala

Title: Community Educator as a Community Manager. Case: Planning and Developing a New Activity for a Community Movement

Number of Pages: 60 and 2 attachment pages

Supervisor: Merja Kylmäkoski

Subscriber: Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -Community Movement

The various forms of citizen- and communal activism are examples of new types of social movements emerging in our civil society today. These new grassroots community movements are easily organised mainly via internet and social media, sometimes even without people ever meeting each other. Active volunteers take up roles such as a Community Manager, who is responsible for the communication and participation of the people in the group.

The subject of this thesis is exploring the role of a volunteer Community Manager in a fourth section community movement. The subscriber of this thesis is Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -community movement, which has been an active developer in the city of Järvenpää for 10 years.

The aim of this thesis is to find out what a Community Manager can do especially when volunteering in a community movement. Could a Community Educator work as a Community Manager? The case study is about designing and developing a new communal activity for the community movement. I set up a morning club for small children, an open activity for all stay-at-home parents. The club took place in a house managed by the Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -community movement and owned by the City of Järvenpää. I interviewed and observed the club participants. The goal was to get participants involved in the activity so that the responsibility of running the club is distributed to many and not to excess anyone.

The thesis explores the role of a Community Manager, how community movements work and the practicalities of starting a new communal activity. The knowledge base consists of experimental culture, community, inclusive development and inclusion. The methods include a literature review, a thematic interview and participatory observation. The choice of working methods are influenced by the fact that this is qualitative research, and that I myself am a participant too.

The central question of the thesis is what is the role of the Community Manager in the development and involvement of the community movement. The results show that although the role of a Community Manager is not always specifically defined, it is so central to the action that often the role falls on someone, even if this specific term is not used.

The results of the thesis provide information to those active or intending to volunteer in the community movement. The issues raised can certainly be used more widely in different communities and in the municipalities too to understand contemporary civil activities and movements.

Keywords: Community Educators, citizen activities, citizen activism, communality, participation, social media

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO.....	5
2 YHTEISÖPEDAGOGI YHTEISÖMANAGERINA.....	7
2.1 Toimenkuvana yhteisömanageri.....	8
2.2 Uuden toiminnan suunnittelu – opinnäytetyön tavoite ja menetelmät.....	11
3 ASUKASAKTIVISMI PERINTEISEN JÄRJESTÖTOIMINNAN HAATAJANA.....	13
3.1 Vapaaehtoistyö ja asukasliikkeiden suosio.....	13
3.2 Asukasliikkeet ja kunta politiikka.....	15
3.3 Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike.....	20
3.4 Seppälän Talo – tärkeä yhteisöllisyyden edistäjä.....	21
3.5 Yhteisömanageroinnilla alkuun – oma roolini asukasaktivistina.....	22
4 KÄSITTEET JA TIETOPERUSTA.....	24
4.1 Kokeilukulttuuri ja yhteisöllisyys.....	25
4.2 Osallisuus ja osallistava kehittäminen.....	27
5 TAPAUSTUTKIMUS JA MENETELMÄT.....	31
5.1 Kehittämisen prosessin kuvaus.....	32
5.2 Teemahaastattelu.....	33
5.3 Osallistuva havainnointi.....	36
5.4 Eettinen pohdinta.....	37
6 CASE: UUDEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN ASUKASLIIKKEESSÄ.....	39
6.1 Konseptin luominen.....	39
6.2 Kohderyhmän näkemys.....	41
6.3 Asukasliikkeen näkemys.....	45
7 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	46
7.1 Kehittämistyön tulokset.....	47
7.2 Tulosten hyödynnettävyys ja tulevaisuus.....	50
LÄHTEET.....	54
LIITTEET.....	61
1.1 Liite 1: Lehtijuttu Keski-Uusimaassa 21.1.2020.....	61
1.1 Liite 2: Vaatteidenvaihtopäivän mainos sosiaaliseen mediaan.....	62

1 JOHDANTO

Ympäri Suomen kylissä, lähiöissä ja kaupunginosissa on todennäköisesti satoja ellei tuhansia kylä- ja asukas yhdistyksiä järjestämässä paikallista toimintaa omalle lähialueelle. Viime vuosina perinteisten yhdistysten tilalle tai rinnalle on tullut vähemmällä byrokratialla pyöriviä itseorganisoituneita asukasliikkeitä, jotka eivät ole rekisteröityneitä yhdistyksiä. Aktiiviset ihmiset järjestävät lähialueensa asukasliikkeen mahdollistamana matalalla kynnyksellä monenlaista paikallisesti vaikuttavaa toimintaa palveluiden puolustamisesta lähiluonnon suojeluun, yhteisöllisyyden edistämiseen tai vaikkapa turvapaikanhakijoiden auttamiseen (Rättilä & Rinne 2016, 10-11).

Siinä missä perinteiset järjestöt ja yhdistykset muodostavat yhteiskunnallisen kolmannen sektorin, nämä nykyaikaisen kansalaistoiminnan, kaupunki- ja asukasaktivismiin mahdollistavat liikkeet sijoittuvat neljänteen sektoriin. Ne ovat saaneet alkunsa ja organisoituvat yleensä sosiaalisen median alustoilla kuten Facebookissa. (Kaupunkiaktivismi 2018.) Kun aiemmin järjestäydyttiin ensin kokoustamalla, niin nykyään jopa toisilleen ennestään tuntemattomat ihmiset voivat saada aikaan suurenkin hankkeen tai tapahtuman perustamalla ryhmän netissä vaivattomasti ja ennen kaikkea nopeasti (Blomberg 2014, 1). Sitoutuminen yhdistykseen ei niinkään kiinnosta ja vapaa-aikaa syövä hallitustyö koetaan raskaaksi. Asukasliikkeet ovat dynaamisia, sillä niiden päätöksenteon ei tarvitse olla demokraattista eikä jäseneksi tarvitse liittyä. Tämä mahdollistaa monenlaisen toimijuuden liikkeen nimissä.

Yhteisöpedagogin toimialaan kuuluu ihmisten osallisuuden vahvistaminen suhteessa yhteisöön ja yhteiskuntaan. Tässä opinnäytetyössä tutkin omaa yhteisöpedagogin rooliani asukasliikkeessä ja erityisesti uuden toiminnan luomisessa ja kehittämisessä, jolloin huomasin toimivani yhteisömanagerina. Päättökysymykseni on: voiko yhteisöpedagogi toimia yhteisömanagerina? Alakysymyksiä ovat:

- Mitä osaamista yhteisömanageri tarvitsee?
- Millainen on asukasliike?
- Mitkä ovat nimenomaan asukasliikkeen vahvuudet ja suurimmat haasteet?
- Mitkä ovat asukasliikkeen elinvoimaisuutta mahdollistavat ja estävät tekijät?

- Mitä tarvitaan asukasliikkeen uuden toiminnan aloittamiseksi?
- Miten saada yhteisötoiminta pyörimään vapaaehtoisvoimin?
- Onko ihmisillä osaamista olla yhteisöllisesti?
- Miten yhteisömanageri voi tukea asukasliikettä, jotta sen toiminta menestyy?

Tapasin Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliikkeen kaksi aktiivista, joiden kanssa ideoimme, mitä uutta voisimme tehdä ja kehittää. Huomasimme asukasliikkeen hallinnoimassa Seppälän Talossa tilaa ja aikaa toteuttaa toimintaa uudelle kohderyhmälle; syntyi idea viikottaisesta kohtaamispaikasta pienten lasten kanssa aamupäivisin kotona oleville ihmisille. Tartuin toimeen startata avointa aamupäiväkerhotoimintaa. Pikaisella alkukyselyllä tuntemieni koti-isien ja -äitien keskuudessa huomasin, että kysyntää tällaiselle avoimelle perhekerholle tuntui olevan. Lähialueella eli Järvenpään Kyrölän kaupunginosassa ei ole mitään muutakaan sisätilaa, johon voisi pienen vauvan tai taaperon kanssa kokoontua. Tehtäväni yhteisömanagerina oli aloittaa ja toivottavasti mahdollistaa yhteisötoiminnan jatkuminen kohderyhmää osallistaen ja sen intressit huomioon ottaen.

Opinnäytetyön tilaaja on Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike, tai oikeammin sen aktiivit, sillä kuten on todettu, asukasliikkeellä ei ole jäseniä eikä sen koommin hallitustakaan päättämässä. Opinnäytetyön pohjana on laajalti lähdekirjallisuutta, tutkimuksia ja artikkeleita asukastoiminnasta, kansalaisaktivismista, osallisuudesta sekä tutkimusmenetelmistä. Pyrin löytämään tuoreimmat ja ajankohtaisimmat julkaisut. Kaiken kokoamani materiaalin, haastattelujen ja havainnointien sekä ammatillisen osaamiseni perusteella esitän tässä opinnäytetyössä asukasliikkeiden taustoja ja uuden toiminnan luomisen ja ylläpitämiseen tarvittavia tekijöitä.

Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike on erittäin näkyvä ja palkittu taho; Järvenpään kaupunki myönsi Järkevä-ympäristöpalkinnon vuonna 2018 ja Vuoden uusmaalainen kaupunginosa 2013 -palkinto tuli Kyrölälle asukasliikkeen ansiosta (Järvenpää 2020; Alanko, Mähönen & Nousiainen 2016, 14). Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike on toiminut pian 10 vuotta ja sillä on tällä hetkellä yli 2 100 seuraajaa Facebookissa (Hyvä Kasvaa Järvenpäässä 2020). Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliikkeen kaltaisia asukasliikkeitä ja -aktiiveja löytyy kaikkialta Suomesta.

2 YHTEISÖPEDAGOGI YHTEISÖMANAGERINA

Yhteisöpedagogi (engl. Community Educator) osaa ohjata, tukea ja aktivoida ihmisiä osallistumaan yhteisöönsä. Yhteisöpedagogi voi myös suunnitella, kehittää, koordinoita ja johtaa toimintaa, etenkin ylemmän AMK-tutkinnon suorittanut, jonka ammattitaito sisältää menetelmiä oman työn ja laajemminkin koko toimialan kehittämiseen (Humak 2020). Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto on määritellyt yhteisöpedagogin kompetensseiksi neljä osaamisaluetta. Nämä ovat yhteisöllinen osaaminen, pedagoginen osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä organisaatio- ja kehittämisosaaminen. Yhteisöpedagogi osaa siis mm. ohjata yksilöitä ja ryhmiä toimimaan yhdessä ja vahvistaa osallisuutta myös digitaalisissa yhteisöissä. (ARENE ry 2019.)

Yhteisömanageri (engl. Community Manager) puolestaan on uudehko ammatti, joka tarkoittaa henkilöä, joka on yhteisön ytimessä innostajana, viestijänä ja yhteishengen luojana. Hän toimii linkkinä eri tahojen välillä ja jakaa tietoa kaikille. Hän ylläpitää sosiaalisen median kanavia ja jakaa uskallusta innostua. (Viestintä Piritta 2016.) Yhteisömanagerin koulutusta on kurssimuotoisesti tarjolla eri tahoilla Suomessakin, esimerkiksi muutaman päivän lisäkoulutus suunnattuna markkinointiviestinnän ammattilaisille (KurssitNyt 2016). Antaako yhteisöpedagogin ammattikorkeakoulututkinto pätevyyden toimia yhteisömanagerina? Mitä osaamista yhteisömanageri tarvitsee? Niitä minun tuli kokeiltua käytännössä ja selvitettyä teoriassa tämän opinnäytetyöprosessin aikana.

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyön tavoitteen ja menetelmät. Aluksi kuitenkin selvitän tarkemmin, mikä on yhteisömanageri, mitä osaamista yhteisömanageri tarvitsee ja voisiko yhteisöpedagogi toimia yhteisömanagerina. Siinä osiossa kyse on kirjallisuuskatsauksesta, johon keräsin aineistoa laadullisen tutkimuksen menetelmin. Kirjallisuuskatsauksen tutkimusaineistoksi soveltuu monenlainen lähdemateriaali, esimerkiksi ihmisten puhe, kuva- ja tekstiaineistot kuten dokumentit, elämäkerrat, sanoma- ja aikakauslehdet, arkistot ja valokuvat (Vilka 2015, 100–101). Suurimman osan aineistoa löysin Google Scholar -haulla, mutta lähes yhtä paljon sain selville muilla alustoilla, kuten sosiaalisessa mediassa ja etenkin Instagramissa.

2.1 Toimenkuvana yhteisömanageri

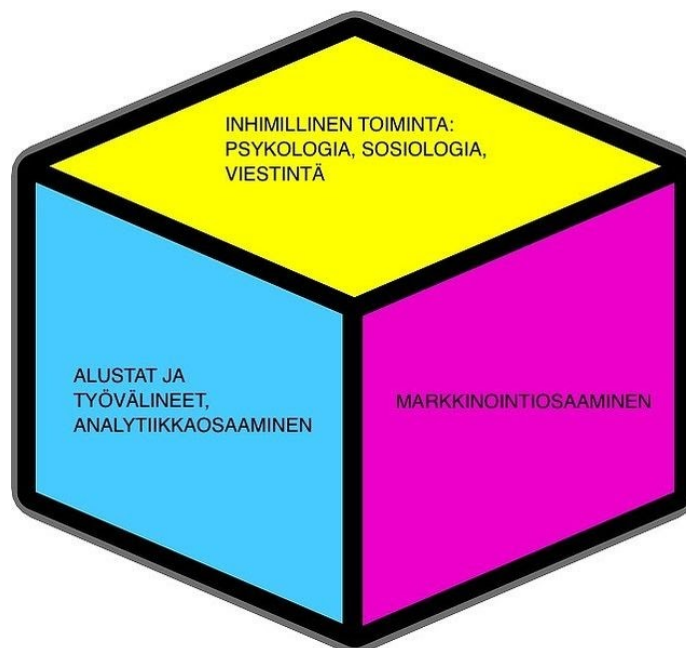
2020-luvulle tultaessa on selvää, että teknologian kehitys on muuttanut toimialoja ja synnyttänyt myös uusia työtehtäviä, joista näkemykseni mukaan yhteisömanageri on täydellinen esimerkki (Sitra 2020, 50). Yhteisömanageri osaa nähdä yhteisön vahvuudet ja haasteet. Tärkein työkalu on viestintä, sillä yhteisömanageri ymmärtää yhteisöviestinnän mahdollisuudet ja uhat. Yrityksessä työskentelevä yhteisömanageri pitää huolta brändäyksestä ja tutkii jatkuvasti mitä internet on yrityksestä mieltä (Martín 2019). Englanninkielisissä lähteissä on välillä sekoitettu Community Manager eli yhteisömanageri ja Social Media Manager eli sosiaalisen median manageri. Näissä on varmasti paljon samaa, mutta ehkä niiden erot ovat kuten eräs mediabloggaaja Sara Martín (2019) kirjoittaa; sosiaalisen median manageri luo kanavat ja strategiat ja yhteisömanageri toteuttaa niitä.

Suomesta löytyy satoja yhteisömanagereita, jotka ovat jo vuodesta 2012 lähtien juhlistaneet vuosittaista kansainvälistä Community Manager Appreciation Day:tä, eli yhteisömanagereiden arvostamispäivää (CMAD.fi 2020). Siitä löytyy tietoa sosiaalisesta mediasta häshtägeillä #CMAD ja #CMADFI. Yhteisömanagerit näyttävät olevan hyviä verkostoitumaan ja luomaan ammattinimikkeestään brändiä. Yhteisömanagerin tittelillä näyttää olevan toimihenkilöitä niin yrityksissä ja kunnissa kuin yhdistyksissä sekä ainakin yksi poliittinen puolue haki juuri uutta yhteisömanageria palkkalistoilleen. Eräs vuokra-asuntoyritys Vantaalla on palkannut yhteisöpedagogin yhteisömanageriksi kerrostaloon, ja hän kuvaa omaa ammattiaan “sosiaaliseksi talonmieheksi” (Lindroos 2018). Myös esimerkiksi Tuusulan kunnalla näyttää olevan yhteisömanageri virassa, kuten myös VR:llä (Kutilainen 2018; Laitila 2017, 25). Selvitykseni mukaan yhteisömanagerin koulutustausta näyttää olevan vaihteleva, esimerkiksi medianomista tradenomiiin tai muuta viestintään liittyvää.

Espanjankielisestä Madridin Business & Marketing Schoolin julkaisusta löysin nimikkeen “El Gestor de Relaciones” eli suhdepäällikkö, jonka kerrotaan vastaavan yhteisömanageria ja kuvaillaan sisältävän viestinnän johtamista (Hernández González, 2012, 28). Yhteisömanagereiden vuotuisesta #CMAD-kokoontumisesta kertovassa uutisessa yhteisömanageri ja someasiantuntija Johanna Janhunen kertoo, kuinka “yhteisömanagereita kiinnostaa aina viestinnän johtaminen ja ihmisten osallistaminen” (STT 2020). Toisaalla puhutaan yhteisömanagereista yhteisöpäällikkönä, sisällöntuottajana, verkkokoordinaattorina tai nettikätilöinä.

Joka tapauksessa keskiössä on aina yhteisö, jonka vuorovaikutusta yhteisömanagerit hoitavat. Yhteisömanageri on tietoinen yhteisön kaikesta viestinnästä, järjestää tapahtumia, rakentaa verkostoja, koordinoi ja joukkoistaa. Työalustana on useimmiten internet, etenkin sosiaalinen media, jossa yhteisömanageri luo ja yhdistelee sisältöjä sekä itsenäisesti että yhdessä työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden, yleisön tai asiakkaiden kanssa. Yhteisömanageri kehittää yhteisöä sen jäseniltä kerätyn palautteen avulla. (Pauliina 2014.)

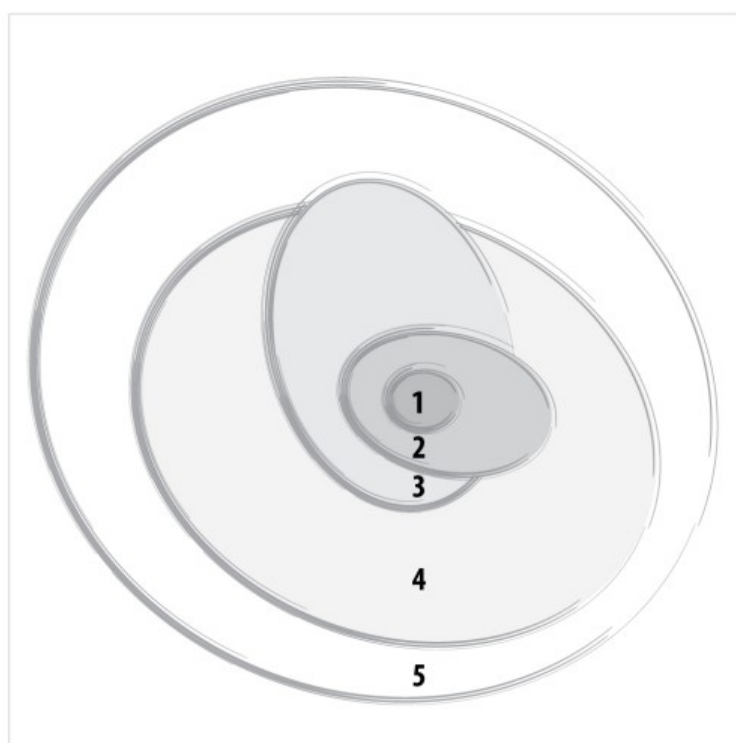
Vuonna 2017 tehdyn suomalaisille yhteisömanagereille suunnatun kyselyn mukaan heidän toimenkuvaansa kuuluu päivittäin yli puolella vastaajista asiakaspalvelua ja alaan liittyvien keskusteluiden seuraamista. Hieman alle puolet yhteisömanagereista ylläpitää keskusteluryhmiä tai tekee statuspäivityksiä. 76 % vastaajista seuraa päivittäin sosiaalisessa mediassa keskusteluita. Sosiaalisen median työkaluista eniten käytössä on Facebook, YouTube, Twitter, Instagram, LinkedIn ja blogi. (Janhonen 2018, 28-32.) Kuvassa 1 on esitetty yhteisömanagereiden kolme pääosaamisaluetta.

Kuva 1: Yhteisömanagerin osaamisalueet. Yhteisömanageri hyötyy erityisesti viestinnän (keltainen), markkinoinnin (lila) ja informaatiotekniikan (sininen) osaamisesta, mutta kuinka paljon yhteisömanagerit panostavat inhimilliseen yhteisöosaamiseen, joka luo ja ylläpitää yhteisöjä. (Kosonen 2014.)

Kaikki yhteisömanagerit eivät ole jonkun palkkalistoilla, vaan jotkut voivat toimia myös täysin vapaaehtoisesti. Tästä hyvä esimerkki on viime vuosina näkynyt

uudenlainen kaupunkitilan käyttö tavallisten ihmisten toimesta, jotka tuottavat kulttuuria omilla ehdoillaan ja ideoillaan. Kaupunkiaktivisti Jaakko Blomberg (2014, 1) kuvaa Siivouspäivää hyväksi esimerkiksi, joka alkoi muutaman ihmisen ideasta ja Facebookin avulla levisi jopa 100 paikkakunnalle ympäri Suomen. Älypuhelinkehityksen ja helpon käytettävyyden ansiosta tavalliset ihmiset eivät ole enää mediaviestinnän kohde tai passiivinen yleisö vaan jokainen voi olla sisällöntuottaja ja -jakaja – tai ryhtyä yhteisömanageriksi. Sosiaalisen median mahdollistamana maailmaan on muodostunut täysin uusi yhteisöllisyyden muoto. (Mt., 2.) Yhteisö tarvitsee kuitenkin aina jonkun tai jotkut yhteisöön sitoutuneet aktiivit, jotka hoitavat erityisesti viestintää ja opastavat muita löytämään roolinsa yhteisössä (mt., 7).

Yhteisöllisen toiminnan roolit

1. Yhteisömanagerit
2. Aktiiviset toimijat
3. Satunnaiset toimijat
4. Aktiiviset osallistujat
5. Satunnaiset osallistujat

Kuva 2: Yhteisöllisen toiminnan roolit (Blomberg 2014, 10).

Yhteisömanagerit ovat yhteisönsä keskiössä (Kuva 2). Muita yhteisöllisen toiminnan rooleja ovat esimerkiksi aktiiviset toimijat, jotka ovat oma-aloitteisia toimijoita, joilla on vaikutusvaltaa mihin suuntaan yhteisö kehittyy. Satunnaiset toimijat kaipaavat selkeitä tehtäviä ja osallistuvat mielellään silloin tällöin. Suurin osa ihmisistä kuuluu

aktiivisiin ja satunnaisiin osallistujiin. (Blomberg 2014, 7-10.) Näkemykseni mukaan tämä Blombergin kaavio kuvaa erityisesti neljännellä sektorilla toimivia vapaaehtoisia yhteisömanagereita. Tällaisessa vapaassa asukasaktivismissa kun ei ole mitään ylempää tahoja, jonka hierarkian mukaan edetä, niin aktiivien joukosta joku tai jotkut aina nousee viestinnän ja innostamisen avainhenkilöksi – yhteisömanageriksi, vaikka sitä nimenomaista termiä ei käytettäisikään. Joskus voi käydä niinkin, että idean aloittaja ajautuu huomaamattaan siihen rooliin tai ottaa sen jo alusta asti. Voi olla, että yrityksissä yhteisömanageri ei välttämättä ole siellä keskiössä ja kuva saattaisi olla erinäköinen muidenkin toimijoiden osalta, jos siis vapaaehtoistyöstä ei ole kyse.

Löytämäni aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että sekä yritysmaailmassa että kolmannella ja neljännellä sektorilla hyvältä yhteisömanagerilta edellytetään vahvaa sosiaalisen median osaamista. Ensimmäisellä ja toisella sektorilla yhteisömanageri on lisäksi sisällöntuottaja ja hallitsee kriisiviestinnän (SOK Media 2020). Vapaaehtoisenkin yhteisömanagerin on hyvä reagoida nopeasti viesteihin sekä huomioida yhteisön tarpeita niin hyvinä kuin myös huonoina aikoina. Tämä onnistuu olemalla läsnä ja luonteva sosiaalisessa mediassa. (Blomberg 2014, 11.) Mutta miten on pedagogisen osaamisen laita? Tarvitaanko yhteisömanagerilta sitä? Vaikka yhteisö vaatii jonkun johtajan, yhteisömanagerin rooli ei saisi olla liian dominoiva, vaan ennen kaikkea mahdollistava (mt., 11). Päätöksenteossa on hyvä kuunnella yhteisöä. Tästä kirjoittaa myös yhteisömanageritutkija Jeremiah Owyang (2006), joka nostaa yhteisömanagerin tärkeimmäksi tehtäväksi kenties hieman humoristisesti olla “suu kiinni ja istua”.

2.2 Uuden toiminnan suunnittelu – opinnäytetyön tavoite ja menetelmät

Opinnäytetyön tavoite oli selvittää laaja-alaisesti yhteisömanagerin roolia ja tutkia sen merkitystä käytännössä erityisesti asukasliikkeessä. Käytin opinnäytetyössä aluksi menetelmänä kirjallisuuskatsausta selvittääkseni, mikä ja millainen on yhteisömanageri. Yhteisömanagerin toimenkuvaan perehtyessäni käytin laadullisia tutkimusmenetelmiä keräämäni aineiston pohjalta. Toinen osio opinnäytetyöstä oli kehittämishanke, joka painottui käytännön tutkimukseen. Tutkimusote kehittämishankkeessa oli siis toimintaa kehittävä. Kehittämishankkeen menetelmiä valitessa keskiössä oli vuorovaikutuksen mahdollistaminen. Toimintaan osallistuville tehdyn haastattelun tulosten ja havainnoinnin perusteella oli tarkoitus kehittää

toimintaa jatkossa vastaamaan toiveita. Kehittämisen tavoitteena on aina muutos. Tässä tapauksessa kehittäminen painottui yhteisöllisyyden, yhteisötoiminnan ja osallisuuden kehittämiseen ja mahdollistamiseen, nimittäin toiveena oli saada uusi toiminta pyörimään mahdollisimman kevyesti ja käyttäjälähtöisesti. Käytetyt tutkimusmenetelmät kehittämistyössä olivat temahaastattelu, ryhmähaastattelu, havainnointi ja dokumentointi.

Opinnäytetyön aluksi käytin useita sähköisiä julkaisuja aineistopohjana, joten lähdeluettelo koostuu paljolti internetistä löytyvistä lähteistä. Käytin myös tutkijoille kehitettyä Google Scholar -palvelua, jonka kautta voi tehdä monihaun yhdellä kertaa kattavasti monista tieteellisen kirjallisuuden tietokannoista (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 94). Yhdeksi internetistä tiedonkeruun haasteeksi Kuula (2006, 172-175) mainitsee sen, kuinka joskus esimerkiksi kuvan alkuperä voi olla aivan toisella sivustolla, se on voitu kopioida tai linkittää suoraan muualle, jolloin tekijänoikeudelliset tiedot on haastava viitata oikein. Tähän voi vaikuttaa myös yksityisyyden raja, joka ei aina ole yksiselitteinen. Kuulan teos on toki liki 15 vuotta vanha, mutta tämä tuntuu pätevän edelleen, sillä internetin perusasiat eivät liene tässä ajassa muuttuneet.

Opinnäytetyön kehittämistyön tulokset perustuvat sekä omiin havaintoihini että kohderyhmän eli asukasliikkeen uuteen kerhotoimintaan osallistuneiden näkemyksille. Aineistoa keräsin intensiivisesti kolmen kuukauden aikana talvella 2019-2020. Arviointi ja analyysi kulkivat siinä rinnalla. Aloitin kirjoittamisen heti, kun opinnäytetyön kehittämisidea oli sovittu.

Tältä pohjalta lähdin tutkimaan, miten yhteisöpedagogi toimii yhteisömanagerina kolmannella ja neljännellä sektorilla. Yhteisömanagerin osaamista käsittelin edellisessä luvussa. Seuraavaksi perehdyn asukasliikkeisiin, jonka tiimoilta tutkimuskysymykseni ovat:

- Millainen on asukasliike?
- Mitkä ovat nimenomaan asukasliikkeen vahvuudet ja suurimmat haasteet?
- Mitkä ovat asukasliikkeen elinvoimaisuutta mahdollistavat ja estävät tekijät?
- Mitä tarvitaan asukasliikkeen uuden toiminnan aloittamiseksi?
- Miten saada yhteisötoiminta pyörimään vapaaehtoisvoimin?
- Onko ihmisillä osaamista olla yhteisöllisesti?
- Miten yhteisömanageri voi tukea asukasliikettä, jotta sen toiminta menestyy?

3 ASUKASAKTIVISMI PERINTEISEN JÄRJESTÖTOIMINNAN HAASTAJANA

Yhteiskunnan kolmannella sektorilla toimiville rekisteröidyille yhdistyksille ja järjestöille on ominaista mm. vaikuttaminen, kokoukset, edunvalvonta ja hallittu kokonaiskehitys. Ihanteena on rauhallinen alue ja vallalla saattaa olla NIMBY-ajattelu. Kumppanina nähdään usein kaupunki. Neljäs sektori puolestaan eroaa monella tapaa perinteisistä järjestöistä, sillä neljännen sektorin muodostavat mm. sosiaalisen median ryhmät ja tee-se-itse -toiminta, joille ominaista on hetkellisyys, tapahtumatuotanto, uuden luominen, avoimuus ja jakaminen. Ihanteena on vilkas alue ja kenties YIMBY-ajattelu ja yhteisöllisyys. Kumppanina on usein yritykset. (Helsingin Yliopisto 2015, 21.) Tässä luvussa käsittelen asukasaktiivismin ja vapaaehtoistyön taustoja ja suhdetta toisiinsa sekä kunnallispolitiikkaan. Avaan NIMBY- ja YIMBY -käsitteet alaluvussa 3.2. Esittelen myös opinnäytetyön kehittämistyön taustalla toimivan asukasliikkeen ja sen tilat ja käyn läpi oman roolini tutkijana ja kehittäjänä asukasliikkeessä. Millainen on asukasliike? Mitkä ovat nimenomaan asukasliikkeen vahvuudet ja suurimmat haasteet? Mitkä ovat asukasliikkeen elinvoimaisuutta mahdollistavat ja estävät tekijät?

3.1 Vapaaehtoistyö ja asukasliikkeiden suosio

Vapaaehtoistyö on työtä, josta ei makseta taloudellista korvausta ja joka hyödyttää kolmatta osapuolta perhe- ja ystäväpiirin ulkopuolella (Euroopan parlamentti 2008, 11). Kansalaisareenan vuonna 2019 teettämän tutkimuksen mukaan puolet suomalaisista kertoi tehneensä vapaaehtoistöitä edellisenä vuonna (Kansalaisareena 2019). Määrä on noussut, sillä lähes viisi vuotta vanhemmassa tutkimuksessa kävi ilmi, että joka kolmas suomalainen teki vapaaehtoistöitä, ja keskimäärin sitä tehtiin yli 18 tuntia kuukaudessa. Hieman yli puolet vapaaehtoistyöstä tapahtui jonkin järjestön tai yhteisön organisoimana, ja kolmasosa oli organisoimatonta. 35-49-vuotiaat tekivät reilusti eniten vapaaehtoistöitä organisoidusti ja organisoimatonta vapaaehtoistoimintaa tekivät eniten yli 50-vuotiaat. Ero näiden ryhmien välillä on suuri, sillä 40 % yli 50-vuotiaiden tekemästä vapaaehtoistyöstä oli organisoimatonta. Asukas- ja kylätoimintaan käytetty tuntimäärä on viidessä vuodessa noussut viidellä tunnilla kuukaudessa. Vertailuvuodet olivat 2010 ja 2015. (Taloustutkimus 2016, 3-4, 19.)

Vuonna 2018 tehdyn tutkimuksen mukaan jopa 63 % vapaaehtoistyöntekijöistä koki rahoituksen eli tarkemmin julkisen avustuksen hakemisen haastavaksi; liian byrokraattiseksi, työlääksi ja monimutkaiseksi. Sama prosenttiluku kaksi vuotta aiemmin oli alle 20 %. (Taloustutkimus 2018, 18.) Näkemykseni mukaan tässä huomataan yksi syy, miksi nimenomaan riippumattomat asukasliikkeet ovat saaneet suosiota. Nykyinen Marinin hallitusohjelma ottaa byrokratian kankeuden myös huomioon linjaamalla, että kansalaistoiminnan hallintokuormaa puretaan ja lupakäytäntöjä kevennetään tällä hallituskaudella (Valtioneuvosto 2019, 81).

Toinen syy asukasaktiivisuuden suosioon lienee kuten Cambridgen politiikan professori Simon Tormey kirjoittaa (2015, 11); kansalaiset eivät enää pelkää viranomaisia, poliitikkoja ja valtiota. Ihmiset ovat yhä taipuvaisempia toimimaan, kun näkevät tai kokevat epäoikeudenmukaisuutta. Yhä useammin myös huomataan, että kansalaiset eivät tarvitse edustajia ja poliitikkoja tullakseen kuulluksi tai toimiakseen. He voivat tehdä sen itse. Ehkä ihmiset haluavat tukea jonkun tempauksen aloittajaa vaatimattomasti pelkällä Facebook-sivun "tykkäyksellä", tai innokkaammin menemällä konkreettisesti mukaan. (Tormey 2015, 102.) Kuka tahansa voi aloittaa liikkeen parilla klikkauksella. Kenties tunnetuin esimerkki nykyajasta, vuodelta 2019, on nuori ympäristöaktivisti Greta Thunberg, jonka koululakko ilmaston puolesta Ruotsin parlamentin edessä istuen aloitti maailmanlaajuisen liikkeen leviten aluksi sosiaalisen median avulla. Sittemmin miljoonat kaiken ikäiset ihmiset ovat Gretan esimerkkiä seuraten osoittaneet mieltään ja lakkoilleet, jotta maiden hallitukset pyrkisivät Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaisiin toimiin. (Alter, Haynes & Worland 2019.) Tässä nähdään asukasaktiivisuuden ja sosiaalisen median mahti, nimenomaan tuomaan esille sitä, kuinka paikallinen toiminta voi olla maailmanlaajuinen asia; "Think globally, act locally" kuten myös toisinpäin, maailmanlaajuisesta asiasta voi tehdä paikallisen "Think locally, act globally". Kyseessä on globaali neljäs sektori, maailmankansalaisten asukasliike.

2010-luvun asukasliikkeiden nousun myötä on myös esiintynyt pohdintaa tulisiko koko sana vapaaehtoistyö päivittää esimerkiksi yhteisötoiminnaksi kuvaamaan paremmin juuri neljännen sektorin toimintamuotoja (Kaupunkiaktivismi 2018). Esimerkiksi Oulun kaupunki (2020) on palkannut yhteisötoiminnan päällikön, jonka alaiset ovat nimikkeellä kuntalaisvaikuttamisen koordinaattori, eli yhteisötoiminta on nähty Oulussa kuvaavana sanana kuntalaisten lähidemokratian kehittämiseksi.

Näkemykseni mukaan sana on hyvä, vaikka alkuun mieleeni tuli vain yhteistoiminta- eli yt-neuvottelut, siis yrityksen ja työntekijöiden väliset yleensä aika negatiivissävytteiset menettelyt. Tässä opinnäytetyössä otin kuitenkin yhteistöiminta-sanana mielelläni käyttöön, kun käsittelen nimenomaan vapaassa yhteisössä tapahtuvaa vapaaehtoista toimintaa. Muotoilin myös yhdeksi tutkimuskysymykseksi: “miten saada yhteistöiminta pyörimään vapaaehtoisesti?” Kenties sanan käyttö yleistyy tulevaisuudessa. Käytän tässä opinnäytetyössä järjestelmällisesti myös sanaa asukasaktivismi, vaikka monessa lähteessäni on käytetty sanaa kaupunkiaktivismi, sillä halusin pitää muutkin kuin kaupungit tässä asukasliiketutkimuksessa edes idean tasolla mukana. Moni yhteistöimintamalli on kuitenkin hyvin sovellettavissa kaupungeista kyliin ja totta kai toisinkin päin.

Kuva 3: Yhteiskunnan sektoreita on nykyisin neljä. Monenlainen kansalaisaktivismi pystyy neljänneltä sektorilta käsin vaikuttamaan myös muihin sektoreihin. (Faehnle & Mäenpää 2017a.)

3.2 Asukasliikkeet ja kuntapolitiikka

Asukasliikkeet haastavat kuntapolitiikkaa ja byrokratian rajoja (Komulainen 2017). Ne arkipäiväistävät sitä, sillä tavallisista kansalaisista voi tulla alueensa

asiantuntijoita ammattipoliitikoiden rinnalle tai jopa tilalle. Jokainen voi osallistua ja nykyään vähemmistöillekin tulee enemmän mahdollisuuksia astua esiin ja saada äänensä kuulluksi. (Tormey 2015, 81.) Asukasliike mahdollistaa ketterän ja dynaamisen paikallisen yhteisöllisen toiminnan. Se tarjoaa tilaa vaikuttaa omassa ympäristössä ja luo mutkattoman yhteyden asukkaiden, kaupungin organisaation ja paikallisten yritysten välille. (Alanko ym. 2016, 3.)

Osallistuminen yhteiskuntaan on jokaisen ihmisen perusoikeus. Tämä on säädetty perustuslaissa: 6 § yhdenvertaisuudesta. Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, vammasta, terveydentilasta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä (Perustuslaki 1999/731). Lisäksi kuntalaissa on säädetty asukkaille ja palvelujen käyttäjille oikeudesta osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Pykälässä 22 § on listattu kuusi kohtaa, millä tavoin osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää. Esimerkiksi järjestämällä kuulemistilaisuuksia, selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa, suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä käyttäjien kanssa sekä tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. (Kuntalaki 2015/410.)

Jotkut poliittisesti värittyneet asukasliikkeet ovat nousseet ilmiöstä nimeltä NIMBY, Not In my Back Yard, eli “ei minun takapihalleni”. NIMBY on siis ilmiö, jossa asukkaat vastustavat asuinalueellaan tapahtuvaa tai suunniteltua toimintaa tai hankkeita. NIMBY-käsite on ilmeisesti lähtöisin Yhdysvalloista 1970-luvun ydinvoiman vastaisesta kansalaisliikkeestä ja se rantautui Suomeen noin 2000-luvun alussa. (Kopomaa & Peltonen 2008, 9-10.) Helsingissä ilmiö näkyi ja kasvoi erityisesti keväällä 2011, kun Kallion asuinalueella jotkut halusivat häätää niin sanotut leipäjonot eli ruoanjakotilaisuudet pois katukuvasta. Niitä moitittiin epäsiisteiksi ja asuinalueen arvoa alentavaksi. Vastapuheenvuorona NIMBYilyle eräs paikallinen asukas perusti Facebookiin Kallio-liike -nimisen avoimen ryhmän, jonka tarkoitus oli antaa ääni leipäjonon puolesta, eli toimia YIMBY-asenteella – Yes In My Back Yard, eli “kyllä minun takapihalleni”. Ryhmään liittyi muutamassa tunnissa pari tuhatta jäsentä muistuttamaan, että kaikille on tilaa Kalliassa. Kävi ilmi, että Kallio-liikkeen perustajajäsen oli ylipäättään saanut tarpeekseen siitä, että asukkaiden mielipidettä kysytään usein aikansa eläneeltä Kallio-seuralta, joka “vastustaa kaikkea”. (Cortés 2011.)

Asukasliikkeet voivat toisinaan muodostua siis poliittisten kysymysten ympärille. Vaikka samaan aikaan on todettu äänestysaktiivisuuden yleisesti ottaen laskeneen. Kuitenkin vaalien välissä tapahtuvan osallistumisen merkitys on lisääntynyt. Sosiaalinen media ja koulutustason nousu ovat vahvistaneet ihmisten vaikutusmahdollisuuksia ja suurempia yhteyksiä päättäjiin. (SOSTE 2020.) Tutkijoiden Tiina Rättilän ja Jarmo Rinteen tutkimuksesta käy ilmi (2016, 56), että asukasliikkeiden aktiivit arvostavat kyllä kuntademokratiaa, mutta sen käytäntöjä ei pidetä enää nykyaikaisina. Asukkaat ovat oman alueensa asiantuntijoita ja he ovat enemmän kiinnittyneitä paikalliseen elämään, kuin kenties poliitikkojen nähdään olevan. 2010-luvun ihmiset ovat rakentaneet yhteiskuntajärjestelmää uudelleen digiajan mahdollistamana, ilman hallintoa tai järjestöä välittäjinään (Faehnle & Mäenpää 2017a).

Joskus käy niin, että kun kerran ihmiset yhdistävät voimansa jonkin asian puolesta tai vastaan, niin joukkovoima eskaloituu ja poikii kokonaan uutta kaupunkikulttuuria, kuten Kallio-liikkeelle kävi; pian leipäjonon puolustajat organisoivat yhdessä korttelifestivaali Kallio Block Partyn ja puistikirpputoreja. Facebook-ryhmässä liike kasvoi suosituksi ja pari vuotta myöhemmin liikkeen edustajat pääsivät suoraan kertomaan toiveitaan Helsingin kaupungille esimerkiksi siitä, miten kaupunki voisi avittaa tapahtumien järjestämistä helpottamalla lupakäytäntöjä sekä puistoalueiden sähkön- ja vedensaantia. (Antti-Roiko 2016.) Näin ulkoinen yhteinen uhka yhdistää yhteisöä ja synnyttää mahdollisuuksia toimia yhteisenä rintamana, vaikka yhteisön jäsenillä olisikin eri näkemyksiä muuten (Litmanen & Peltonen 2008, 217).

Mitä asukasliike toivoo kaupungilta? Ainakin rakentavaa ja ymmärtävää yhteistyötä sekä asiantuntija-apua (Alanko ym. 2016, 5). Kunta voisi tukea asukasliikkeitään ja asukasaktiivejaan esimerkiksi antamalla kyläjuhlien jälkien siivoojille julkisen liikenteen lippuja. Tällöin asukkaat tuottaisivat jotakin julkista palvelua ja saisivat toista julkista palvelua vastineeksi. (Faehnle & Mäenpää 2017a.) Mielestäni tämä idea on mainio. Toki jo nyt monet kaupungit tukevat asukasliikkeitään esimerkiksi tarjoamalla materiaali-, työväline- ja mainosapua eri tapahtumiin ja talkoisiin. Yhteistyöstä hyötyvät kaikki, sillä asukastyytyväisyys ja myönteisempi kaupunkikuva luovat turvallisuutta ja säästää kaupungilta rahaa (Alanko ym. 2016, 5). Kehitys voi parhaimmillaan johtaa siihen, että julkinen sektori ottaa huomioon

kansalaisyhteiskunnan merkityksen voimavarana eli kansalaisten osallistumismahdollisuuksille tarjotaan uusia alustoja myös kunnan puolesta. (Kuntaliitto 2017.)

Rättilän ja Rinteen tutkimuksessa (2016, 58) nousee esiin myös asukkaiden ja kuntien välillä sukkuloivien aktiivien merkitys. Nämä henkilöt ovat esimerkiksi koordinaattoreita ja hanketyöntekijöitä, jotka ylläpitävät vuoropuhelua asukkaiden ja kunnan välillä tuntien molempien tarpeet. Tällaisia aktiiveja tarvitaan, sillä he ovat niitä, jotka henkilökohtaisesti ja suoraan käyvät kysymässä kaupunginjohtajalta, mikäli asukasliike tarvitsisi jotakin resursseja. Heitä arvostetaan, ja heidän työpanostaan usein kiitellään vuolaasti. Näkemykseni mukaan Rättilä ja Rinne kuvailivat juurikin yhteisömanagerille sopivaa toimenkuvaa asukasliikkeessä, vaikka eivät sitä sanaa tutkimuksessaan mainitsekaan. Kenties se sana ei ole ollut tutkimuksessa tiedossa tai tarpeen tutkimusta tehdessä. Asukasliikkeen toiminnalle on suureksi avuksi, mikäli kaupungin puolelta nimetään yksi yhteyshenkilö, joka selvittää pyynnöstä asioita, välittää tietoja oikeille tahoille tai kertoo keneltä kysyä (Alanko ym. 2016, 5).

Kuva 4: Kansalaisyhteiskunnan ja hallinnon suhde (Backman 2019, 9).

Kuvassa 4 Sitran vanhempi neuvonantaja Jouni Backman (2019, 9) kuvaa kansalaisyhteiskunnan (keltainen ympyrä) ja hallinnon (musta kolmio) suhdetta ennen ja nyt. Backmanin mukaan kansalaisyhteiskunta on tällä hetkellä irtaantunut julkishallinnon yläpuolelle, kun se ennen oli alapuolella. Tavoitteena olisi julkisten instituutioiden toiminta kansalaisyhteiskunnan sisällä ja keskellä, kansalaisten kanssa yhdessä.

Sosiaalisessa mediassa on jo muutaman vuoden ajan käytetty häshtägiä #hybridihallinto eli yhdistelmähallinto keskustelussa kolmannen ja neljännen

sektorin kansalaistoiminnan ja viranomaistahon yhteistyöstä. Päättäjät ovat heränneet siihen, että aktivistien kanssa kannattaa tehdä yhteistyötä kuvassa 3 esitetyn tavoitteen mukaan. Kaupunkitutkijat Faehnle & Mäenpää (2017b, 19) ovat esittäneet hybridihallinnoinnin mallin, jossa puhutaan osallisuuden tavoittelusta itseorganisoituvan kaupunkikehityksen aikakaudesta. Tärkeintä on, että kaupunki tunnustaa neljännen sektorin yhdeksi toimijaryhmäkseen, esimerkiksi kaupunkisuunnittelua tehtäessä. Yksilöiden lisääntynyt tiedollinen kapasiteetti tarjoaa koko ajan parempia mahdollisuuksia asioiden politisoimiseen (Litmanen & Peltonen 2008, 233).

Kaikki asukaskivismi ei välttämättä kuitenkaan tähtää mihinkään poliittiseen muutokseen, vaan idea voi hyvinkin olla arkipäiväinen. Tämän todistaa mm. kaupunkiaktivisti Jaakko Blomberg useilla tempauksillaan, joita hän on ollut mukana keksimässä tai aikaansaamassa. Monet tempaukset ovat levinneet Helsingistä muuallekin Suomeen ja muuttuneet säännöllisemmiksi. Esimerkiksi jo aiemmin mainittu Siivouspäivä tai Illallinen taivaan alla, jonka nimissä vuonna 2017 Suomessa katettiin jopa 200 illallista 13 000 illallistajalle. Ideana oli kattaa pöytä julkiselle paikalle, kutsua ihmisiä sosiaalisessa mediassa tuomaan omat ruokansa ja syömään yhdessä. Tapahtuma laajeni ulkomaillekin otsikolla Finnish your Dinner. (Yhteismaary 2020.) Alun perin edellä mainitut tempaukset järjestettiin ensin kaupungilta lupaa kysymättä. Tapahtumista tuli kuitenkin niin suosittuja, että kaupungin kannatti löytää keinot sallia ne jatkossakin, sillä ihmiset toteuttivat tapahtumat joka tapauksessa. Sittemmin Helsingin kaupunki on käyttänyt molempia tempauksia esimerkkinä markkinoinnissaan. (Blomberg 2015.) Näkemykseni mukaan asukasliikkeen vahvuudet ovat ennen kaikkea tällainen tehokkuus ja nopeus sekä matala osallistumiskynnys, jos sitä kynnystä edes on. Selvää lienee myös, että asukasliikkeiden elinvoimaisuudesta on ennen kaikkea kiittäminen sosiaalista mediaa.

Mitkä ovat asukasliikkeen suurimmat haasteet? Siinä missä sosiaalinen media on ehdottomasti suurin mahdollistaja, niin mikä tai mitkä ovat asukasliikkeen suurimmat haasteet? Eräässä Kuntaliiton seminaarissa Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliikkeen aktiivit mainitsivat suurimmaksi haasteeksi nuorten saamisen ja osallistamisen mukaan toimintaan. Näkemykseni mukaan tässä lienee useammalla kunnalla tulevaisuudessakin keskeinen rooli, vaikkakin esimerkiksi aiemmin

mainitsemani Kallio-liikkeen saatika maailmanlaajuisesti Greta Thunbergin esimerkin pohjalta nuorten aktivoiminen ei välttämättä ole haaste kaikkialla. Toisena haasteena Kuntaliiton seminaarissa pohdittiin asukasliikkeiden toiminnan mallien soveltamista kaupunginosasta tai kunnasta toiseen. (Nieminen 2016.) Selvityksieni mukaan rahaa ei ole koettu ainakaan isoksi haasteeksi, sillä siitä ei ole mainintaa löytämieni asukasliikkeiden huolista kerrottaessa.

3.3 Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike

Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike aloitti toimintansa vuonna 2010 tähtäimenään kohentaa eteläisessä Järvenpäässä sijaitsevan Kyrölän kaupunginosan keskusta-aluetta. Lähikaupan, parkkipaikan, kierrätyspisteen, urheilukentän ja päiväkodin muodostama keskusta oli epäsiistin ja unohdetun näköinen. Asukasliike syntyi muutaman aktiivin järjestämällä kahdella kahvitilaisuudella, jotka pidettiin Kyrölän koululla tarkoituksena saada asukkailta ja yhteistyökumppaneilta ideoita alueen kehittämiseksi. Ideoita tuli satoja, joista helpoimmat ja näkyvimmat otettiin projektiksi heti. Esimerkiksi parkkipaikan reunojen istutukset kohennettiin kotipihoilta saaduilla lahjoitusperennoilla, lähikauppa rakensi jäteastioiden katoksen siistiäkseen alueen ilmettä ja kaupunki palautti koulun kellon paikoilleen asukkaiden pyynnöstä. Sitten Hyvä Kasvaa Järvenpäässä on näkynyt Järvenpään alueella mm. vuotuisilla hyväntekeväisyysneulontatoiminnallaan, kesäkukkatempauksillaan, pakolaisavullaan ja monenlaisilla asukkaiden auttamisillaan. (Alanko ym. 2016, 14-15.) Asukasliike on ollut perustamisestaan lähtien ahkera ja saanut useita kumppaneita paikallisista yrityksistä tekemään yhdessä viihtyisämpää ympäristöä.

Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike (jatkossa HkJ) lainasi nimensä Helsingin Rakennusviraston puistokummitoimikunnalta, joka aloitti Hyvä Kasvaa Helsingissä -toiminnan. Nykyään nimi on vapaasti lainattavissa ja muuallakin Suomessa asukasliikkeet ovat ottaneet sen omakseen, kuten esimerkiksi naapurikunnasta Keravalta löytyy HYKKE - Hyvä Kasvaa Keravalla. (Alanko ym. 2016, 5.)

Kun HkJ aloitti toimintansa, oli selvää, että liikkeen pitää olla innostava. Perustajajäsenistä monilla oli paljon kokemusta yhdistystoiminnasta ja etenkin yhdistysten byrokratiasta. Tiedossa oli miten vaikeaa on alkuinnostuksen mentyä löytää puheenjohtaja, sihteeri ja taloudenhoitaja. Aktiivit kokivat, etteivät halua käyttää aikaa kirjoittamalla esityslistoja, pöytäkirjoja, toimintasuunnitelmia tai

toimintakertomuksia. Näistä syistä he perustivat nimenomaan asukasliikkeen eivätkä yhdistyksen ja se on osoittautunut toimivaksi, sillä toiminta kasvaa ja laajenee edelleen. (Alanko ym. 2016, 4.)

HkJ toimii kuten muutkin asukasliikkeet. Asukasliikkeiden keskeiset vauhdittajat ovat ketteruus, tehokkuus ja nopeus. Asukasliike voi tarttua mihin asiaan tahansa, jonka tarpeeksi moni kokee tärkeäksi. Asia on riittävän tärkeä, mikäli siihen löytyy riittävästi innostuneita ja sitoutuneita ihmisiä mukaan. Kaikilla on mahdollisuus ottaa kantaa liikkeen tekemisiin ja kuka tahansa voi aloittaa jonkin toiminnan tai kertoa kehitysideoita. Tämä varmistetaan olemalla täysin avoimia joka suuntaan, niin yhteistyön kuin rahoituksen suhteen. HkJ painottaa, että jokainen voi sitoutua sen verran, mikä on itselle tärkeää, mahdollista ja innostavaa. Kyseessä on siis porukka yksityishenkilöitä tekemässä omaa kotiseutua paremmaksi omalla työllään ja yhteiskumppanien avustuksella. Jokainen vastaa siitä, mihin on lupautunut ja vain siitä. (Alanko ym. 2016, 4.)

Hkj:n perustajien mukaan toiminnan taustaa kuvaa WWF:n onnellisuuspoliittinen manifesti vuodelta 2010, jonka väliotsikot kuuluvat seuraavasti:

- 1) Parempaa vapaa-aikaa! - Kiireen vähentäminen
- 2) Tiloista merkityksellisiksi paikoiksi - Yhteistoimintaa tukevat ympäristöt
- 3) Mielekäs yhdessä tekeminen - Osallistuminen lisää onnellisuutta
- 4) Hyvinvoimisen kulttuuri - Onnellisuutta ja hyvinvointia kannattaa edistää ennalta
- 5) Ystävät, naapurit ja perhe - Yksinäisyyden rakenteiden poistaminen. (WWF Suomi 2010, 2.)

3.4 Seppälän Talo – tärkeä yhteisöllisyyden edistäjä

Asukasliikkeet voivat olla varsin toimivia ilman vakituista kokoontumistilaakin, mutta sellainen tila, johon voi helposti kokoontua keskustelemaan, harrastamaan ja juhlimaan yhdessä edistää yhteisöllisyyttä ja yhteishenkeä. Kun asukkaat tutustuvat toisiinsa ja tekevät yhdessä, se parantaa yhteisistä asioista välittämistä ja vahvistaa vastuun ottamista omasta lähiympäristöstään ja sen ihmisistä. Järvenpäässä on käynyt tuuri, kun Järvenpään kaupunki myönsi vanhan, muinoin Terijoelta siirretyn keltaisen hirsihuvilan, ensin yläkerran ja pari vuotta myöhemmin myös alakerran HkJ-asukasliikkeen käyttöön. Seppälän Talo sijaitsee Kyrölän kaupunginosassa.

Aiemmin talossa toiminut asukasyhdistystoiminta oli hiipunut jo 1990-luvulla, jonka jälkeen kaupungin seurakunta piti siinä kerhoja. Seurakunnan toiminta siirtyi pois omiin tiloihinsa kesällä 2013. Kaupunki ei löytänyt taloon vuokralaista ja alakerta kerkesi olla jonkin aikaa tyhjillään, ennen kun HkJ sai alkaa hyödyntämään tiloja asukasliikkeen toimintaan syksystä 2014 lähtien. Yhteisesti toteutetun pintaremontin jälkeen kaikki kalusteet ja astiat saatiin lahjoituksina. Alakerrasta tuli kodikas olohuonemainen ”mummola” räsymattoineen ja kristallikruunuineen. Tilaan mahtuu ruokailemaan noin 50 henkilöä. Sitä on siitä lähtien vuokrattu kohtuullista maksua vastaan mm. perhejuhliin, kokouksiin ja näyttelyihin ym. (Alanko ym. 2016, 9-11.)

Seppälän Taloa hoidetaan vapaaehtoisvoimin. Jokainen käyttäjä siivoaa omat jälkensä. Vakiokäyttäjien kesken on sovittu yläkerran siivousvuoroista. Alakerran salissa on siis enempi tilaa levittäytyä kun taas yläkerta, joka on nimetty Seppälän Puuhaamoksi, on mm. askarteluhuone, bändihuone ja kangaspuut pienemmissä tiloissa. Talossa tapahtuu paljon ja toiminta on kasvanut joka vuosi. (Alanko ym. 2016, 12.)

3.5 Yhteisömanageroinnilla alkuun – oma roolini asukasaktivistina

Yhteisömanageroinnin case-esimerkki on tässä opinnäytetyössäni uuden toiminnan luominen Hkj-asukasliikkeelle; pienten lasten avoin aamupäiväkerho Seppälän Talossa. Oma roolini on ollut suunnitella, toteuttaa, haastatella, mainostaa, osallistua, kehittää ja reflektoida yhteisötoimintaa asukasliikkeen nimissä. Tämä YAMK-opinnäytetyö on luonut struktuurin ja kehyksen, joilla on ollut positiivinen vaikutus koko pienten lasten aamupäiväkerhon syntyyn ja toimivuuteen sekä toivottavasti tästä on ollut hyötyä myös asukasliikkeelle ylipäätään. Kuten aiemmin totesin, asukasliikkeistä ja asukasaktivismista tehtyihin tutkimuksiin perehdyttyäni, voin todeta, että keskeinen rooli yhteisötoiminnan pyörittämiseksi lankeaa aina jollekin tai joillekin ja sitä roolia voi hyvin nimittää yhteisömanageriksi.

Kun tarve pienten lasten aamupäiväkerholle huomattiin ja minulla todettiin olevan resursseja sen järjestämiseen, niin hankkeen tavoite sovittiin. Tavoitteena oli siis uuden toiminnan aloittaminen uutta kohderyhmää osallistaen. Kokeilukulttuurin ja asukasliikkeille ominaisin keinoin ajatuksena oli laittaa viesti sosiaaliseen mediaan ja katsoa tuleeko tästä mitään. Ajatuksena oli, että uusi toimintamuoto organisoituu aika pitkälle jo siinä, mikäli se houkuttaa riittävästi osallistujia (Rättilä & Rinne 2016, 20).

Tutkijana oma roolini on välillä olla kehittäjä, ammatillinen asiantuntija tai passiivinen tarkkailija ja välillä valmentaja. Omissa yhteisömanagerin saappaissa minun sopi mieltä näitä erilaisia rooleja, sillä kehittämistyön edetessä huomasin tosiaan välillä olevani myös passiivinen tarkkailija. Tärkeää oli myös olla välillä sosiaalinen ja toivottaa uudet tulijat tervetulleeksi, sillä moni kerhoon tulija oli ensimmäistä kertaa paikalla Seppälän Talossa.

Tutkimusosaamisen teoksia lukiessani huomasin peilaavani haastekohtia omassa tutkimustyössäni. Kuten Eskola & Vastamäki (2010, 42) kirjoittavat haastattelujen jälkeisestä masennuksesta, eli kuinka jälkeinpäin mieltii saako näistä vastauksista nyt mitään irti. Tunnistan tämän ilmiön ja mietin, että ei tästä koko kehittämisestä tule mitään. Ei auta muu kuin luottaa siihen, että jatkamalla vaan näistä saa kyllä aineistoa. Nuoruuden työssäni paikallislehden toimittajana joskus sorruin siihen, että sepitin juttuun omaa mielipidettäni, jotta sain haastatteluja muokattua haluamaani näkökulmaan. Tämä on vissi ero tutkijaan, jonka täytyy olla puolueeton ja luotettava tutkimuksessaan.

Tässä opinnäytetyön kirjoittamisvaiheessa viimeistään pitäisi pystyä olemaan myös kriittinen tekemälleen tutkimukselle ja kehittämistyölle. Kriittisyys tuo uskottavuutta koko asialle. Olenkin pitänyt tärkeänä keskustella opinnäytetyöni aiheesta sekä asukasliikkeen aktiivien kanssa että muiden alalla työskentelevien samoin kuin ohjaavan opettajani kanssa.

Oma kiinnostukseni järjestö- ja vapaaehtoistyöhön on tullut jo lapsuudesta, kun vanhempani olivat mukana esimerkiksi paikallisen asukasyhdistyksen toiminnassa. Muistan lapsena niputtaneeni asukasyhdistyksen tiedotteita, jotka sitten jaoimme alueen postilaatikoihin. Myöhemmin olen osallistunut lukuisiin järjestöalan koulutuksiin viestinnästä sosiokratian perusteisiin ja toiminut useissa sekä paikallisissa että valtakunnallisissa järjestöissä perustajajäsenenä, kannatusjäsenenä, aktiivijäsenenä, vapaaehtoistyöntekijänä, hallituksen jäsenenä, sihteerinä, määräaikaisena palkallisena projektityöntekijänä ja nykyään vakituisessa työssä projektikoordinaattorina.

Asukasliikkeissä olen tavallaan toiminut jo 2000-luvun alussa, jolloin tosin ei vielä puhuttu asukasliikkeistä, vaan oli sellaisia vapaita aktivistikollektiiveja ja valtausliikkeitä esimerkiksi kadun- ja talonvaltauksia sekä teatteriin, sirkukseen ja katutaiteeseen liittyviä ryhmiä ja tempauksia ympäri Suomen. Silloin tuntui, että

etenkin Helsingin kaupunki oli meidän nuorten vastustaja lukuisine vartijoineen. Elimme Stop Töhrville -hankkeen kulta-aikaa, kun Helsingin kaupunki käytti vuodessa jopa 1,8 miljoonaa euroa graffitien siivoamiseen, jätti Vuoritalon vuokrasopimuksen uusimatta ja purki VR:n Makasiinit (Ranta & Brunila 2009; Vapaa Helsinki -kollektiivi 2008, 12). Tuntui, että meitä nuoria vainottiin kaikkialla, kun me halusimme vapaata kaupunkitilaa ja avoimia sosiaalikeskuksia, joissa voisi järjestää kaikenikäisille ja -laisille ihmisille mielekästä toimintaa. Ymmärrän kyllä, että meidän talonvaltaajien toiminta vaikutti ulospäin jokseenkin anarkistiselta. Saimme kuulla tekevämme juuri sitä, mihin nuorisolaki meitä suorastaan kehotti, mutta metodimme oli väärä; kaupunkitilan käyttömme oli vääränlaista. (Simonen 2008, 58-59; Salasuo 2008, 70.) Voin vain kuvitella, mikäli sosiaalinen media olisi jo silloin ollut käytössä ja vuoropuhelu kaupungin päättäjien kanssa yhtä mahdollista kuin nykyään, miten olisimme asioita hoitaneet. Sillä tahtoa keskusteluun löytyi kyllä, kohtaamisalustoja ei niinkään. Tänä päivänä vuonna 2020 voin kysyä kansanedustajilta Instagramissa tai Twitterissä mitä vain, ja vastaus saattaa tulla jopa parissa minuutissa. Se oli utopiaa vielä 10-15 vuotta sitten. Tuntuu aivan uskomattoman helpolta tämä nykyajan yhteistyö kansalaisyhteiskunnan ja päättäjien välillä. Tällaista omaa taustaani vasten lähdin tätä opinnäytetyötä tekemään eli tutustumaan yhteisömanageriuteen teoriassa ja käytännössä nykyaikaisessa asukasliikkeessä.

4 KÄSITTEET JA TIETOPERUSTA

Käsitteet ja tietoperusta tarjoavat opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen raamit. Luvussa 2 esittelin mikä ja millainen on yhteisömanageri ja luvussa 3 esittelin vapaaehtoistyön määritelmän, mikä ja mitä on asukasliike ja asukasaktivismi. Niiden pohjalta jatkan tässä luvussa määrittelemällä kehittämistyöhön liittyvät avainkäsitteet: kokeilukulttuurin, yhteisön, yhteisöllisyyden ja osallisuuden käsitteet.

Luvussa 2 esitin erilaisia yhteisömanagerin määritelmiä, joista parhaiten tähän omaan tutkimukseeni sopii vapaaehtoistyöntekijänä neljännellä sektorilla toimiminen. Se tuntui eroavan yritysmaailmasta erityisesti markkinoinnin näkökulmasta, eli ensimmäisellä ja toisella sektorilla yhteisömanagerin tehtävänä näyttäisi olevan aktiivisesti tuottaa sisältöä ja pitää keskustelua yllä edustamansa tahon sosiaalisen median kanavilla, jotta asiakkaat tai kohdeyleisö huomaa brändin

ja muistaa sen olemassaolon. Kun taas asukasliikkeissä toimivien yhteisömanagerien viestinnän näkökulma on toimia enemmänkin asia edellä ja houkutella mahdollisimman moni ihminen mukaan toimimaan, ihmisten omilla ehdoillaan toki (Alanko ym. 2016, 7). Yritysmaailmassa yhteisömanagerin on nähdäkseni keksittävä jotakin uutta saman tien, yleensä markkinointitiimin kanssa yhteistyössä, jos joku sisältö ei tunnu kiinnostavan yleisöä.

Luvussa 3 esittelin vapaaehtoistyön nykypäivän tilannetta Suomessa ja vähän maailmallakin ja kuinka sosiaalinen media mahdollistaa erityisesti neljännen sektorin matalan kynnyksen toiminnan eri tavalla kuin ennen. Asukasliikkeitä on monenlaisia ja niiden agendat ja haasteet voivat olla hyvinkin erilaisia, kuten huomasin tutkimuksessani. Tiiviiden kaupunkien asukasliikkeet ovat usein alkaneet nuorten kaupunkilaisten toimesta kun taas muualla saatetaan pohtia kuinka saada nuoret aktivoitua mukaan. Joskus liike on lähtenyt hyvinkin poliittisista muutostoiveista kuten Kallio-liike tai ei ollenkaan poliittisista lähtökohdista kuten Siivouspäivä ja Illallinen Helsingin taivaan alla. Kehittämistyöni asukasliike Hyvä Kasvaa Järvenpäässä sijoittuu näkemykseni mukaan siihen välille, tosin enemmän epäpoliittiseen suuntaan, sillä he eivät aluksi tavoitelleet muuta kuin asuinalueen viihtyvyyden lisäämistä ja siisteyttä. Sen verran siinä oli poliittista vaikuttamista, että kaupungin päättäjiin tai työntekijöihin oltiin yhteydessä muutostoiveiden kanssa, tosin etusijalla oli yhteistyö ja yhdessä kehittäminen.

4.1 Kokeilukulttuuri ja yhteisöllisyys

Historiassa on kehitetty iät ja ajat kokeillen, kunnes teollisen vallankumouksen aikoihin tekeminen ja miettiminen erotettiin ja syntyi enemmänkin suunnittelukulttuuri. Vaihtoehtoista kokeilukulttuuria toteutetaan nykyään melko vähän, vaikka se voisi olla kevyt ja edullinen tapa testata uusia toimintatapoja käytännössä tai ratkaista ongelmia nopeasti. (Berg, Hildén & Lahti 2014, 3, 17.) Kokeilukulttuurin avulla on mahdollista löytää uudenlaisia ratkaisuja ongelmiin. Se haastaa suunnittelusta tekemiseen, onnistumisen ja epäonnistumisen kautta (SitraFund 2012.) Kokeilukulttuuri näkyy yritysmaailmassa erityisesti pienten ja ketterien start-up-firmojen tyylinä toimia, joita vakiintuneet yritykset pyrkivät mallintamaan (Dooley 2016). Sitran selvityksen (Berg ym. 2014, 30) perusteella strategisten kokeilujen vahvuudet kehittämistyössä voidaan tiivistää kolmeen ”lupaukseen”: 1) Lupa toimia: kokeilemisen kynnyks on matala, 2) Lupa suunnitella

vähemmän: hallinnollinen työ on vähäistä, 3) Lupa epäonnistua: rohkeutta kokeiluun ja uuden luomiseen. Jos kaikki nämä lupaukset on myönnetty, on kokeileminen helppoa kehittämistyössä. Näkemykseni mukaan asukasliikkeessä kokeilukulttuurin omaksuminen tulee lähes luonnostaan ja sopii vallalla olevaan suoran toiminnan kulttuuriin, sillä pelko epäonnistumisesta on pieni. On huomioitavaa, että kokeilukulttuuri ei tarkoita etteikö suunnittelulla ja valmistelulla olisi merkitystä. Silti on oivaltavaa huomata, että “hyvin kokeiltu on puoliksi tehty!” -sanonta toimii suunnitelmallisuuden rinnalla (kuva 5).

Kuva 5: Mitä on kokeilukulttuuri? Laajat ja monimutkaiset kysymykset pilkotaan kokeiltaviksi kokonaisuuksiksi. (Kokeileva Suomi 2020).

Joskus väistämättä käy niin, että ei suju. Ainakin asukasliikkeistä puhuttaessa, väkisin ei kannata yrittää edistää mitään hanketta, se syö voimia. Mikäli asia ei innosta riittävästi, esimerkiksi mukaan tulijoita ei löydy tarpeeksi, asia kannattaa jättää myöhemmäksi. Voi olla, että asiaa ei koeta tarpeeksi tärkeäksi tai että tarpeeksi moni ei ollut kuullut siitä. Tästä syystä viestinnän kannattaa olla avointa ja innostavaa. Tai sitten vaan tarvitaan lisää aikaa asioiden kypsymiseen. (Alanko ym. 2016, 7.)

Kokeilukulttuurin lisäksi yhtenä edistävänä tekijänä asukasliikkeen toiminnassa näen voimavara-ajattelun. Kyse on yhteisöllisyyden ja osallisuuden muodosta, joka tuo esille tekijöiden, siis ihmisten ja sitä kautta koko liikkeen ekologista kestävyttä ja elinvoimaisuutta. Voimavarojen tunnistaminen yhteisön hyväksi edistää osallisuutta. Ideaalitulanteessa jokainen mukanaolija löytää oman tapansa toimia yhteiseksi hyväksi ja siten vahvistaa omaa osallisuuttaan. Yhteisöön kuulumisen tunne syntyy,

kun tietää, että halutessaan voi vaikuttaa itseä ja muita koskeviin asioihin. (Mäenpää & Faehnle 2016, 22.)

Ihmisillä on tarve kuulua johonkin yhteisöön ja yhteenkuuluvuuden tunne kannattelee yhteisöä. Yhteisö rakentuu yhteisestä toiminnasta tai ajattelusta ja sitä määrittää esimerkiksi yhteinen asuinalue, mutta se voi olla myös esimerkiksi ryhmä sosiaalisessa mediassa. Tärkeintä ei ole se miksi toimitaan vaan miten. Yhteisöllä on usein yhteinen päämäärä tai mielenkiinnon kohde ja yhteisesti sovittuja sääntöjä, joiden puitteissa toimitaan. (Opetushallitus 2020.) Jotta yksilöistä muodostuisi yhteisö, jotta yhteisöllisyyttä syntyisi, tarvitaan aika usein aikaa ja panostusta ryhmäytymiseen. Kenties joku, joka ryhmäyttää edes hieman ja tarjoaa yhteenkuuluvuuden tunteen läsnäolijoiden keskuuteen.

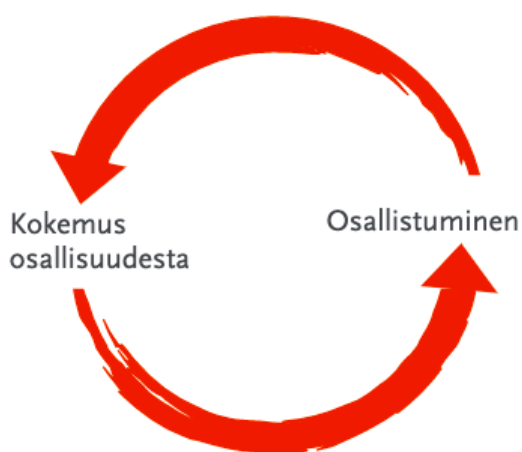
Olemalla tekemisissä toistemme kanssa kerrytämme sosiaalista pääomaa. Se on yhteisön voimavara ja se tuottaa jäsenilleen esimerkiksi terveyttä. Sosiaalinen pääoma voidaan jakaa rakenteelliseen ja kulttuuriseen eli kognitiiviseen puoleen. Rakenteellista on toiminnan ja osallistumisen määrät ja kulttuurinen ulottuvuus mitataan ihmisten välisessä luottamuksessa. (Hyypä 2011, 15.) Kunnat voivat tukea tällaisen sosiaalisen pääoman lisäämistä rakentamalla julkisia tiloja, kulttuuritaloja ja yhteisöllistää jo rakennettuja ympäristöjä. Myös lähidemokratiaan ja kotieseututoimintaan sijoittamalla saadaan laajennettua yhteisöllisyyttä rakenteellisesti. Paras esimerkki tästä on tietenkin kirjasto. (Mt. 17-18.) Sosiaalisen pääoman kenties yksi tunnetuimmista tutkijoista Robert Putnam (2001, 574) nostaa esiin sosiaalisen pääoman vähenemisen sitä mukaa kun yhteisöllisyys vähenee. Sekä Putnam samoin kuin tutkija Kaj Ilmonen pitävät luottamusta sosiaalisen pääoman tärkeimpänä elementtinä, joka puolestaan synnyttää yhteistoimintaa. Tai yhteisötoimintaa, sana, joka sopisi mielestäni tähän yhteyteen paremmin. Näin sosiaalisesta pääomasta tulee itseään ruokkiva systeemi (Ilmonen 2000, 22).

4.2 Osallisuus ja osallistava kehittäminen

Osallisuuden käsitteestä on tullut Suomessa suosittu 2000-luvun aikana (Nivala & Ryyänen 2013, 9). Osallisuus kuvaa yksilön kiinnittymistä yhteisöön. Sen vastakohta voisi olla syrjäytyminen tai osattomuus. Osallistumisessa voidaan nähdä kolme tapaa: sosiaalinen, toiminnallinen ja kansalaisosallistumisen ulottuvuus. (Jelli 2019.) Osallisuuskäsitettä tutkineet sosiaalipedagogiikan lehtorit Elina Nivala ja Sanna Ryyänen (2013, 24) pohtivat, kuinka osallisuus on jotain, mitä voi vahvistaa

osallistumalla. Osallisuus ei ole kuitenkaan vain osallistumisen tavan tai laadun määrite, riippuen toki siitä millaista osallistumista pyritään aikaansaamaan, vaan laaja-alaisempi yksilön ja yhteisön suhdetta kuvastava käsite. Osallisuus muotoutuu ihmisten toiminnallisessa yhteiselämässä. Nivalan ja Ryynäsen mukaan (mt., 26) ihminen on osallinen yhteisössä kun nämä kolme seikkaa toteutuvat: hän on jäsenenä, hän osallistuu ja hän kokee kuuluvansa yhteisöön. Osallisuuden voidaan siis sanoa olevan perustavanlaatuisia kuulumista, olemista ja tunnetta. Pelkkä osallistuminen johonkin ei tuota automaattisesti osallisuutta, sillä osallistumisen edistäminen ei tarkoita osallisuuden edistämistä, mutta osallisuutta mahdollistavia tekijöitä tarvitaan toki osallisuuden toteutumiseksi (mt., 30-31).

Harvoin kukaan meistä kuitenkaan osallistuu, ellei koe yhteisöä tai asiaa omakseen tai saa omia mielipiteitään kuulluksi. Osallistuminen tuottaa osallisuuden kokemuksia, jolloin niistä tulee kehä, jossa osallistuminen ja osallisuuden kokemus ruokkivat toisiaan (kuva 6). Positiiviset kokemukset lisäävät halua osallistua myös tulevaisuudessa. (Meriluoto & Marila-Penttinen 2015a, 9.) Yhteisötoiminnassa kannattaa siis pyrkiä tarjoamaan ihmisille mielekkäitä osallistumismahdollisuuksia ja tukea sellaista osallistumista, jossa osallistumisvalmiudet ja -halut samalla kehittyvät (Nivala & Ryynänen 2013, 32-33).

Kuva 6: Osallistuminen ja kokemus osallisuudesta. (Meriluoto & Marila-Penttinen 2015a, 9.)

Onko ihmisillä osaamista olla yhteisöllisesti? Kuinka paljon ihmisiä täytyy osallistaa? Osallisuuden osaaminen on mielenkiintoinen kysymys, sillä perinteisten yhdistysten

byrokratia on saattanut pelottaa joitakin. Kuten Helsingin entinen apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri (2015, 48) toteaa, osallisuuden käsitettä tulisi ajatella laajemmin koskemaan ei pelkkää päätöksentekoa vaan myöskin ihmisten oman osaamisen ja ideoiden valjastamista yhteisen hyvän eteen, yhteisön parhaaksi. Erityisesti siksi minua kiinnostaa tutkia juuri asukasliikkeen mahdollistamaa alustaa luoda yhteisöllisyyttä ja yhteisötoimintaa, tarjota ihmisille tila ja tilaa osallistua sekä jakaa osaamistaan muille, muiden sekä oman itsensä iloksi. Mitä tarvitaan, jotta osallisuus mahdollistuu? Olisiko tässä kohtaa yhteisömanagerin vai yhteisöpedagogin paikka? Pelkästään sekään, että yksi yhteisöpedagogi YAMK -opiskelija haastattelee kerhokävijöitä silloin tällöin ei vielä riitä osallisuuden tunteen aikaansaamiseen. Mutta alustan osallisuudelle se voi tarjota luomalla tilaa tekemiselle, olemiselle ja toiveille - osallistamiselle.

Osallistaminen on sitä, että kansalaista kannustetaan osallistumaan johonkin yhteiskunnalliseen toimintaan ja kenties lähtökohtana on passiivinen osallistuminen. (Jelli 2019.) Kansalaisaktivismista, asukasliikkeistä ja kuntapolitiikasta puhuttaessa voidaan huomata, että osallistaminen on käänntynyt pääläelleen: vuosikautia kaupunkisuunnittelijat ovat etsineet keinoja osallistaa asukkaita kaavoitukseen, kun nykyään aktiiviset asukkaat puolestaan perustavat omia sosiaalisen median ryhmiä ja pähkäilevät, kuinka saada kaupungin virkaihmiset osallistumaan heidän asioihinsa. (Nummi 2018.) Tästä on kyse luvussa 3.2 kuvaamassani kuntademokratian murroksessa. Ja kuten sähköisen osallistumisen asiantuntija Pilvi Nummi (2018) kirjoittaa, nykyään asukasaktiiveista on tullut niitä avainhenkilöitä osallistamisessa, jotka edistävät paitsi muiden kuntalaisten, myös viranomaisten ja kunnan päättävän tahon osallistumista asioihin, mikäli vain päättävät henkilöt uskaltavat rohkeasti osallistua kuntalaisten itse luomille keskustelufoorumeille. Sen lisäksi jotkut kaupungit ovat alkaneet tarjota kaikille avointa dataa kaupunkisuunnitteluun liittyen, esimerkiksi pääkaupunkiseudun alueella on verkkopalvelu nimeltä Helsinki Region Infoshare, jossa kuka tahansa innokas kansalainen voi kehittää vaikka omia joukkoliikennesovelluksia (Helsinki Region Infoshare 2020).

Ihmisillä on lukuisia eri syitä lähteä osallistumaan johonkin vapaaehtoiseen yhteisötoimintaan. Siinä missä yhtä motivoi lähiympäristön kehittäminen, toista ihmisten auttaminen, kolmatta sosiaaliset kontaktit niin neljättä kiinnostaa kenties

lisäpykälän saaminen omaan CV:een. Kaupunkiaktivisti Jaakko Blomberg (2014, 5-7) onkin listannut kuusi tekijää, jotka houkuttelevat ihmisiä mukaan toimintaan:

1. Palkinnot: voivat olla monenlaisia mielekkästä tekemisestä rahalliseen hyötyyn.
2. Suhteet: uusien ystävien saaminen tai sosiaalisen vaikutusvallan kasvattaminen.
3. Rooli: mieluisan roolin löytyminen auttaa toimimaan omalla mukavuusalueella.
4. Tulokset: kannattaa juhlistaa pieniäkin edistyksiä, joista tulee hyvä mieli.
5. Arvostus: yhteisöllisen toiminnan kautta löytyy arvostus vertaisilta.
6. Tunnustus: esimerkiksi median kiinnostuminen tehdystä työstä palkitsee.

Näiden edellä mainittujen houkuttimien listaus on näkemykseni mukaan hyvä tiedostaa nimenomaan vapaaehtoistoiminnassa alustana osallisuudelle. Ihmisille tulee tunne osallisuudesta, kun saavat osallistua ja kuulua joukkoon, aivan kuten totesin aiemmin Nivalan ja Ryynäsen tutkineen.

Kuinka sitten mitata osallisuutta? Kyse on pitkälti tunteesta, joten kysymykset ovat laadullisia. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke – Sokra:n tutkijat ovat muotoilleet 10 kysymystä osallisuuden kokemuksen mittaamiseen. Kysymyksiin vastataan asteikolla täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä. Niissä kysytään esimerkiksi “koen, että minuun luotetaan”, “olen tarpeellinen jollekin toiselle ihmiselle” ja “pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita”. Kysymykset ovat nähtävissä nettisivuilla www.osallisuustesti.fi. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 53.)

Filosofi Kai Alhanen (2016) peräänkuuluttaa ihmisten osallisuustajua. Se liittyy vahvasti demokratiaan, jossa ihmisen kansalaishyve on ymmärtää olevansa osa niin lähiyhteisöä ja kansalaisyhteiskuntaa kuin maailmanlaajuistakin verkostoa. Osallisuustajun myötä ihminen ymmärtää mihin kuuluu ja mihin voi ja saa osallistua ja myös mihin kaikkeen voi vaikuttaa niin yksilönä kuin yhteisössäänkin sekä toisin päin – miten globaalit kysymykset vaikuttavat yksityisiin ruohonjuuritason yhteisöihin. Miten omilla teoillaan voi vaikuttaa? Entä saako olla vaikuttamatta, jos ei halua? Kiinnostavaa on myös antaa tilaa passiivisuudelle, antaa aikaa reflektoida ja

vetäytyä katselemaan toimintansa seurauksia. Oikeastaan maailman tilanne pakotti monet meistä tällaiseen aivan yllättäen juuri nyt, tätä kirjoittaessani keväällä 2020, kun miljoonat ihmiset joutuvat hidastamaan ja olemaan lähinnä kotona koronaviruspandemian takia. Luovuus on alkanut kukkimaan monella tapaa, kun ihmiset ovat aktiivisesti pysähtyneet ihmettelemään ympärillä pyörivää maailmaa. Kotona pysyminen ja toisten ihmisten tapaamisten rajoittaminen saattaa tällä hetkellä pelastaa henkiä ja yhtäkkiä perinteinen passiivisuus onkin sitä aktiivista osallistumista yhteiskuntaan. Voimme kokea globaalia osallisuutta tällaisina aikoina.

5 TAPAUSTUTKIMUS JA MENETELMÄT

Tapaustutkimus eli case-tutkimus tarkoittaa tapaa lähestyä jotakin rajattua tapausta, casea. Pääkysymykset ovat laadullisia; mitä ja miksi jotakin tapahtuu tai on tapahtunut. Tapaustutkimuksessa pyritään kuvaamaan ja selittämään jokin ilmiö. Tutkimuskohteena voivat olla esimerkiksi jokin yksilö, ryhmä tai yhteisö ja erityisesti sen taustatekijät, joista pyritään saamaan mahdollisimman kokonaisvaltainen ja tarkka kuvaus. Tapaustutkimuksen teko ei rajoita tutkimuksen menetelmävalintoja. Tapaustutkimus ei siis itsessään ole menetelmä, vaan strategia, jolla lähestyä tutkimuskokonaisuutta. Tapaustutkimuksessa tutkija on vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa, jolloin tutkija voi huomaamattaan vaikuttaa tapahtumien kulkuun. Siksi sen huonona puolena on esimerkiksi se, että tulokset eivät välttämättä ole yleistettävissä, sillä kahta samanlaista tilannetta ei voi saada aikaan, vaikka perustapahtumat voisikin toistaa. (Anttila 2014, 9.2.1.) Näkemykseni mukaan lähes kaikki laadulliset tutkimukset voisivat olla tapaustutkimuksia, tutkitaanhan niissä aina jotakin rajattua aihetta tai ilmiötä.

Laadulliseen tutkimukseen ja kehittämistyöhön liittyy tutkijan vuorovaikutus kohteensa kanssa. Saavutettu luottamus tuo keskusteluyhteyden, jolloin tutkija saa aikaan ratkaisuja käytännön ongelmiin. (Kuula 1999, 208.) Opinnäytetyön kehittämistyön kohderyhmä koostui aikuisista tavallisista ihmisistä, vanhemmista, eli he eivät suoranaisesti kuulu mihinkään erityisryhmään, tai se ei ainakaan tutkimuksen kannalta ole merkityksellistä, mikäli kuuluisivatkin. En myöskään usko, että tutkimusaineistoni on erityisen arkaluontoista, enkä kerännyt ihmisten henkilötietoja. Näistä seikoista huolimatta oli hyvä pohtia eettisiä kysymyksiä ennen kuin aloitin työni, sillä eettisyys koskee tietysti muutakin kuin pelkkää aineiston

keruuta. Millaisia tutkimuseettisiä huomioita joudun omassa opinnäytetyössäni kohtaamaan? Miten tutkiva työote näkyi opinnäytetyön menetelmävalinnoissa?

Tässä luvussa kuvaan opinnäytetyön tutkimusmenetelmiä ja sitä kuinka kehittämisprosessi eteni. Tutkimusta tehtäessä on hyvä huolehtia aineiston hankinnan, käsittelyn ja säilytyksen oikeaoppisuudesta. Tutkijan on myös hyvä analysoida omaa asemaansa ja suhdettaan tutkimuskohteeseen, kuten huomioida myös erityisesti rahalliset kytkökset. Sosiaalisesti lahjakas tutkija osaa luoda luottamuksen ilmapiiriä ja mikäli empatiakykyä riittää, hän saa ikään kuin aidompaa aineistoa kerättyä. (Kuula 1999, 144.)

5.1 Kehittämisprosessin kuvaus

Kehittämisprosessin vaiheet ovat ideointi, tavoitteiden sopiminen, suunnitelman laatiminen ja toteutus. Arviointia tehdään joka välissä, joka kehittää prosessia jatkuvasti. Ensimmäiseksi määritellään lähtötilanne; mitä on mielessä toteuttaa ja millaiset lähtökohdat toteutukselle on tarjolla. Löytyykö innostuneita riittävästi? Millaisia käytäntöjä toimintaan liittyy? Seuraavaksi sovitaan tavoitteista asiaan liittyvien tahojen kesken. Tarvitaanko jotain lupakäytäntöjä? Entä mahdollisia yhteistyökumppaneita? Kolmanneksi tehdään suunnitelma, jotta kaikki tietävät, mitä ollaan aikeissa toteuttaa. Neljänneksi ryhdytään toteuttamaan. Palautetta kerätään ja sitä käsitellään arviointia tehdessä. Näin syntyy kehä, kun prosessin vaiheet toistuvat.

HkJ:n aktiivit ovat asukasliikkeen alkuvuosina koonneet ohjeet uuden toiminnan aloittamiseksi liikkeen nimissä. Toiminta voi olla melkein mitä vain tapahtumien järjestämisestä ihmisten innostamiseen johonkin tempaukseen tai talkoisiin. Käytännön asioiden olisi hyvä sujua ja siksi niistä onkin sovittu, erityisesti Seppälän Talon käytäntöjen suhteen. Näin hanke toteutetaan:

- Etsikää ja pyytäkää mukaan riittävästi osallistujia ja tekijöitä.
- Valitkaa vastuuhenkilöt eri tehtäviin heidän oman mielenkiintonsa ja osaamisensa mukaan.
- Tehkää yhteinen, konkreettinen ja realistinen suunnitelma työn vaiheista, aikataulusta ja vastuiden jaosta.
- Tehkää realistinen ja riittävän tarkka aikataulu – muistaen kuitenkin, että tämä on vapaaehtoistyötä.
- Selvittäkää, mistä saadaan materiaalit – uusiokäyttö ja kierrätysmahdollisuudet ensisijaisena.
- Selvittäkää kustannukset – säästäväisyys ja kohtuullisuus huomioiden.

- Hoitakaa tarvittaessa rahoituksen järjestelyt. (Alanko ym. 2016, 6.)

Kun idea uudesta toiminnasta asukasliikkeessä oli valmis, aloitin ihan ensimmäisenä tekemällä vanhan kunnon SWOT-analyysin arvioinnin tueksi. Pohdin asiaa myös omalta kantilta, eli tein itsearvioinnin ennen kuin lähdin muotoilemaan toimintaa tarkemmin. Pohdin omaa jaksamistani ja osaamistani, sillä näillä on tottakai suuri merkitys tutkijana ja kehittäjänä. Yksi ensimmäisistä työvaiheista oli myös tiedon jakaminen eli viestinnän aloittaminen. Matalan kynnyksen toiminta tulee olla avointa myös tiedotuksessa. Viestinnän avulla voidaan luoda mielikuvia, jotka voivat madaltaa tai nostaa toimintaan osallistumiskynnystä. On tärkeää, että tiedotus on todenmukaista tietoa siitä, mitä tehdään, miksi tehdään ja miten tehdään. (Huhtinen 2014, 2.) Viestinnän mahdollistamiseksi loin julkisen Facebook-ryhmän, jossa toivotin perheet tervetulleeksi pienten lasten aamukerhoon. Ryhmän linkki jaettiin HkJ:n Facebook-sivulla muutamaan kertaan. Tästä alkoi sanan leviäminen, aivan kuten luvussa 4 kuvailin usean asukasliikkeen uuden toimintamuodon alkuaskeleet olleen.

Prosessin edetessä tein havaintoja muistivihkooni. Valitsin tutkimuspäiväkirjakseni tavallisen ruutuvihon, jotta pystyin samalla piirtämään ajatuksiani. Erityisesti kerhon aikana koin vihkon äärellä istumisen lähestyttävämmäksi verrattuna kannettavan tietokoneen takana olemisen, sillä halusin olla myös läsnä tilassa. Keräsin vihkoon viikkojen kuluessa myös lähteitä ja muita ideoita kehittämistyötä varten. Kirjasin kerhon kävijät etunimillä, jotta voin laskea tilastoja aikuisten ja lasten määristä kullakin kerhokerralla ja kävijämäärät keskimäärin. Kirjasin lähes joka kerhokerralla muistiin spontaaneja toiveita, joita osallistujilta tuli. Välillä myös ohjasin toiveita heti tapahtumaan käytäntöön, esimerkiksi yhteisiä laululeikkejä. Muita kirjauksiani olivat esimerkiksi kuinka monta kuppia kahvia kului, jotta osaisimme seuraavalla kerralla varautua tai lisätä ostoslistaan. Ruutuvihkoni ansiosta moni asia oli tallessa eikä minun tarvinnut vaivata mieltäni jälkeempään muistelemalla. Kyse oli sellaisesta ns. kenttäpäiväkirjasta.

5.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu lienee suosituin tapa hankkia laadullista tietoa. Nimittäin jos halutaan tietää, mitä joku ajattelee jostakin asiasta, on yksinkertaisinta kysyä sitä häneltä. (Eskola & Vastamaki 2010, 26.) Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Tyypillistä on, että aihepiirit eli teemat ovat etukäteen

määrätty, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys elää hetkessä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 208.) Teemahaastattelussa haastattelijan tulee varmistaa, että kaikki etukäteen päätetyt teemat tulee käytyä läpi haastateltavan kanssa. Niiden järjestys ja laajuus voivat vaihdella haastattelusta toiseen. (Eskola & Vastamäki 2010, 28-29.)

Teemahaastattelun kompastuskiviä on Eskolan & Vastamäen (2010, 35) mukaan kaksi. Mikäli haastattelukysymykset perustuvat tutkijan hetken mielijohteisiin, vastauksista voi tulla tutkijan ennakkokäsitysten mukaan ohjautuneita, varsinkin jos aihe ei ole haastattelijalle tuttu. Toiseksi teoreettisten kytkentöjen löytyminen on haastavampaa jos kysymykset ovat vain lista asioita. Lienee olennaista haastatteluteemoja miettiessä muistaa mitä varten ja mihin vastauksia halutaan. Mikä on se tutkimusongelma, joka luo haastatteluista kokonaisuuden. Näkemykseni mukaan on edullista, mikäli tutkijalla on esimerkiksi ohjausryhmä tai tutkimuksen tilaaja, jonka kanssa keskustella haastattelukysymyksistä ja -teemoista etukäteen. Itselläni on tähän asukasliikkeen aktiivien tuki.

Onnistuneen haastattelun resepti ja ylipäättänsä se, että ihmiset suostuvat haastatteluun, on varmasti jossakin määrin se, millä tavoin haastattelupyynnöksi tulee (Eskola & Vastamäki 2010, 39). Itse toimin niin, että melkein jokaisella kerhokerralla yhteisessä piirissä esittäytymisen yhteydessä kerroin kaikille, että olen tekemässä opinnäytetyötä ja haastattelin mielelläni osallistujia. Tällöin esittelytilanne toimi eräänlaisena saatetekstinä ja minun oli helpompi lähestyä kerhossa kävijöitä kerhon tiimoilta pieneen haastattelutuokioon pyytäen.

Haastattelun onnistuminen on nähdäkseni monen tekijän summa. Esimerkiksi tilan melu, haastattelijan ja haastateltavan puhetyylin erot sekä lasten huomioiminen aina tarpeen tullen vaikuttavat sujuvuuteen. Tässä kohtaa haastattelijan on astuttava tutkijan rooliin ja osata katsoa oikea hetki kysymyksilleen. Itselleni kävi usein niin, että haastattelu ei edellä mainituista syistä aina onnistunut rauhallisesti, niin saatoin sanoa, että kysyn kohta uudelleen. Tällöin haastateltava sai myös miettiä vastaustaan pidempään siinä kerhotoiminnan lomassa.

Haastateltavia valitessa on hyvä muistaa mitä ollaan tutkimassa. Tässä opinnäytetyössä tärkeä kriteeri on, että haastateltavalla on omakohtainen kokemus tutkittavasta asiasta. (Vilka 2015, 135-136.) He puhuvat kokemusasiantuntijana. Tutkimuskohteena olevalle henkilölle pitää pystyä lyhyesti perustelemaan, miksi

juuri hänen osallistumisensa haastatteluun on tärkeää (mt., 191). Tämä on erittäin huomionarvoinen näkökulma mikäli toivoo paljon vastauksia. Omien haastateltavieni kohdalla koitin tuoda ilmi asukasliikkeen uuden toiminnan kehittämisen vaikutukset koko kerhoon osallistuville tulevaisuudessakin.

Mistä tietää minkä verran haastatteluja täytyy tehdä? Tässä tapauksessa kun kerhossa saattoi joka kerta olla uusia ihmisiä mukana. Kysynkö aina vaan ja kaikilta kehittämisideoita? Kun kyseessä on laadullinen tutkimusmenetelmä, niin tutkimusaineiston määrällä ei ole väliä vaan laadulla. Päämääränä on, että aineisto tarjoaa asian tai ilmiön ymmärtämiseen apuvälineen. (Vilkka 2015, 150.) Jokaisen ihmisen oma kokemus on aina ainutkertainen. Vaikka saman haastattelun tekisi samalle ihmiselle myöhemmin, niin vastaukset voivat olla erilaiset, sillä ihminen on uusi kokija joka päivä. (Mt., 152.) Toisaalta silloin saattaisi tapahtua aineiston saturaatio, eli kylläntyminen, kun vastaukset alkaisivat toistamaan itseään eikä uutta tietoa enää tulisi (Eskola & Suoranta 1998, 63).

Haastattelukysymykset suunniteltiin pintapuolisesti yhdessä HkJ-asukasliikkeen aktiivien kanssa. Haastattelut tehtiin aamupäiväkerhoon osallistujien kesken. Koska kyseessä on pienten lasten kanssa läsnäolevia henkilöitä, niin minkään pidemmän kaavakkeen täyttämistä ei edes haaveiltu. Vauvojen ja taaperoiden kanssa kädet ovat täynnä tekemistä muutenkin. Haastattelut oli hyvä tehdä kasvotusten paikan päällä. Kyselyitä toteutettiin useampana kerhokertana, jotta mahdollisimman moni ehtisi kertoa mielipiteensä. Tämän opinnäytetyön kehittämistyön kohderyhmän ollessa enemmän tai vähemmän väsyneet pienten lasten kanssa kotona olevat ihmiset, on erityisen tärkeää huomioida, että mitään liikoja ei vaadita tai pyydetä ja että jaetaan vastuuta sekä vuorotellaan niin ettei kukaan uupuisi tämän takia.

Tutkimuksen aineistoa kerätessä yksi haaste voi olla se, että haastateltavan taustatietoja ei kysytä tarpeeksi, eli millaisen elämänkokemuksen pohjalta vastaukset tulevat (Vilkka 2015, 131). Omassa tutkimuksessani aineistoa kerätessä kyselin taustoista vain pintapuolisesti. Esimerkiksi, asuvatko lähellä ja onko Seppälän Talo tuttu. Tärkein tieto oli selvittää, minkälaista toimintaa haastateltava toivoo ja minkälaista osaamista itse kullakin on, jota voisi niin sanotusti tuoda yhteiseen pöytään. Esimerkiksi joillain oli osaamista vetää laululeikkejä, vauvatanssia, musisointia, kantoliinon ja kestoaiikkojen käytön ohjausta tai halua organisoida sämpylöiden leipomista. Myös vertaistuellisia keskusteluja toivottiin. Jonkun

osaamisintresseissä voi myös olla niinkin yksinkertaiselta tuntuva asia kun tilan ylläpitäminen muille eli “emännöinti/isännöinti”; esimerkiksi siisteys, pöytien ja tuolien siirtäminen leikkitilan tieltä, tarjottavien kahvien ja naposteltavien esillepano, mahdollinen kaupassa käynti sekä lopuksi roskien vieni. Edellä mainittu työ on kuitenkin yksi tärkeimmistä sekä osallistujien että muidenkin taloa käyttävien viihtyvyyden kannalta. Haastatteluissa selvitettiin myös, mitä osaamisen valjastaminen vaatisi muilta kävijöiltä tai asukasliikkeeltä, eli sopiiko tilat ja ajankohta tai minkälaista muuta tukea, kannustusta tai materiaalia mielekkään toiminnan mahdollistamiseen tarvitsisi. Mikäli toiveet ja tarpeet kohtaavat, niin sitten vain kannustusten kautta toteutukseen.

Haastattelijana oli sama henkilö jokaisella kerralla, eli hoidin itse kaikki järjestelyt. Näin kokonaisuus pysyi mahdollisimman selvänä. Haastateltavien henkilöllisyyttä ei kysytty eikä mitään muutakaan henkilötietoja, jotta heille tulisi vapautuneempi olo vastata. Haastattelutilanteita oli vaikea saada häiriöttömiksi, sillä lapset olivat kuitenkin siinä samassa tilassa. Kaikki haastattelut tapahtuivat kerhokerroilla, eri kerroilla tosin. Kirjoitin vastaukset käsin ruutuvihkooni. Haastateltavat saivat usein paljonkin aikaa vastaamiseen ja usein kysymyksiä kysyttiin spontaanistikin toiminnan lomassa. Tämä saattoi toki tuottaa ajatuskatkoja ja siten heikentää vastauksia, mutta sellaiseen lienee jokainen vanhempi tottunut.

5.3 Osallistuva havainnointi

Osallistuva havainnointi on hyvä tapa kerätä tietoa yhteisön kulttuurisista ja sosiaalisista tavoista. Havainnoidessa tutkijan on tärkeää hahmottaa oma rooli ja näkökulma yhteisöön. Osallistuvan havainnoinnin käyttäminen edellyttää yleensä yhteisöön sisään pääsemistä. (Vilkkä 2015, 143-145.) Omalla kohdallani kuulun siis kohderyhmään myös ja olen osallistujana mukana kerhotoiminnassa, vaikkakin sen vetäjänä myös. Havainnointi tätä kehittämistyötä varten alkoi periaatteessa siitä kun tapasin asukasliikkeen aktiivien kanssa ensimmäisen kerran. Uutena aktiivina sain kokemuksen, miten uusi idea otettiin asukasliikkeessä vastaan.

Osallistuva havainnointi sopii erityisesti hiljaisen tiedon keräämiseen, sillä hiljainen tieto näyttäytyy yleensä yhteisen tekemisen myötä ja sitä ei välttämättä voi edes kysyä sanallisesti esimerkiksi haastattelussa (Vilkkä 2015, 144). Tutkijana kiinnitin huomioita kerhossa käyvien vanhempien oma-aloitteisuuteen ja yleiseen kiinnostukseen siihen, mistä tässä kerhossa on kyse. Mikäli joku vaikutti

käyttäytymisensä ja puheidensa perusteella erittäin oma-aloitteiselta ja sellaiselta, joka voisi olla kiinnostunut auttamaan kerhon pyörittämisessä, niin juttelin sellaiselle ihmiselle enemmän siitä, mitä tällaisen kerhon pyörittäminen vaatii. Esimerkiksi jos huomasin, että joku keräsi muidenkin astiat ja vei keittiöön tai jopa vielä tiskasi, kävin siinä ikään kuin ohimennen juttelemassa, mihin hyllyyn astiat kuuluvat, jos kyseinen henkilö ei ollut huomannut ja samalla saatoin esitellä, mistä hyllystä kahvit saa ottaa ja että kahvinkeitin johto pitää kerhon lopuksi muistaa ottaa pois töpselistä. Toimin siis aktiivisena havainnoijana jakaen tietoa talon tavoista. Samalla tulin tietoiseksi omasta subjektiivisesta näkökulmastani ja siitä kuinka objektiivisuuteen on haastavaa pyrkiä. Toisaalta havainnointi on tutkimusmenetelmänä melko neutraali, sillä asiat sujuvat omalla painollaan ja tutkija havainnoi.

Osallisuuden tunne on kokemus, joten sitä on vaikea havainnoida, eikä osallistumisaktiivisuus välttämättä kerro kuinka osalliseksi henkilö kokee itsensä. Sitä en siis voinut kysymättä tietää. Muutoin havainnoinnin pohjalta kirjoitin tutkimuspäiväkirjaani, joka oli toisaalta työläs menetelmä, mutta sen avulla sain suoraa tietoa ihmisten toiminnassa yhteisössä.

5.4 Eettinen pohdinta

Haastattelua tehtäessä on myös joukko erilaisia eettisiä kysymyksiä, joita tutkijan täytyy ottaa huomioon ja ratkaista omalla kohdallaan. Mikäli esimerkiksi haastattelun aihe tai muu tilanne on sellainen, että haastateltavilta ei tahdo saada vastauksia, niin tutkija saattaa joutua jonkin verran houkuttelemaan vastaamaan. Lahjomaan ei kannata ryhtyä. Mikäli haastateltava sattuisi esimerkiksi olemaan päihtynyt ja kuitenkin halutaan jatkaa haastattelua, kannattaa suostumus vaikka nauhoittaa. Tällöin sopimus on selkeä vaikkakin haastateltavalla on aina oikeus perua suostumuksensa, myös jälkeenkä. (Eskola & Vastamäki 2010, 39-40.)

Tutkijan rooli on tutkia, ei olla esimerkiksi poliisi tai sosiaalityöntekijä. Kerätty aineisto on vain tutkijan määrittelemään tutkimukseen tarkoitettu. (Kuula 2006, 92.) Tutkija ei saa ilmoittaa viranomaisille haastateltavien kertomista rikoksista (mt., 95). Mikäli tutkimusaihe on arkaluontoinen, kannattaa antaa haastateltavan itsensä määrittellä halu pysyä kenties nimettömänä (mt., 136). Kehittämistyössäni totesin, että nimillä tai sukupuolella ei ole väliä eikä suoraa tunnistetietoja kuten nimet, osoitteet, syntymäajat, sähköpostiosoitteet, puhelinnumerot jne. tarvinnut kerätä.

Tällöin myöskin riitti tutkittaville se informaatio, että vastaamalla kyselyyn antavat minun käyttäen antamia tietoja tekemääni tutkimukseen.

Oman tutkimukseni kohteena ovat vanhemmat ja informoin heitä, että olen itsekin vanhempi. Tällä voi toki olla vaikutusta tuloksiin - voi olla, että vertaiselle kerrotaan jotakin mitä ulkopuoliselle ei kerrottaisi tai päinvastoin, jotakin voidaan jättää kertomatta. Myöskään ei voi ikinä varmistua siitä, että haastateltavat ovat asennoituneet vakavasti vastaamaan kysymyksiin (Hirsjärvi ym. 2009, 195). Haastattelussa yksi luotettavuutta heikentävä tekijä saattaa olla myös se, että haastattelutilanteessa ihmisellä on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia (mt., 206-207). Itse en nähnyt tätä kuitenkaan uhkatekijänä tuloksiin nähden. Koin, että keskusteluilmapiiri pysyi avoimena.

Tässä opinnäytetyössä käytän tapahtuma-alustasta eli asukasliikkeestä sen oikeaa nimeä samoin kuin tapauskohteena olevasta paikasta eli asukasliikkeen hallinnoimasta talosta. Koimme asukasliikkeen aktiivien kanssa, että näitä ei tarvitse tässä tutkimuksessa anonymisoida, sillä HkJ voi mielellään toimia esimerkkinä muille asukasliikkeille omalla nimellään. Haastateltavista puolestaan en käytä nimiä enkä kirjoita edes onko kyseessä äiti vai isä, sillä sukupuolella ei ole kerhon kehittämisen tai toiminnan kannalta mitään väliä, samoin kuin lastenkaan sukupuolilla. Käytän siksi kerhokävijöistä sanaa vanhempi ja lapsi.

Kaikissa tämän opinnäytetyön vaiheissa olen pyrkinyt noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä kuten kestäviä tiedonhankintamenetelmiä ja tutkimusmenetelmiä. Kirjasin havainnointi- ja haastattelumuistiinpanot ruutuvihkoon, jota säilytän kotonani. Tietokoneelle en kirjoittanut kenenkään nimiä missään vaiheessa. Tietoturvan nimissä tuhoan vihkoni kun tämä opinnäytetyö on hyväksytty.

6 CASE: UUDEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN ASUKASLIIKKEESSÄ

Tässä luvussa kerron miten uusi toiminta syntyi eli miten se tehtiin käytännössä ja puran haastatteluihin tulleet vastaukset ja lopuksi vielä kerron asukasliikkeen aktiivien näkemyksen kerhotoiminnasta ja sen sujumisesta. Kerron tässä, kuinka aivan käytännössä otin yhteisömanagerin rooliin ja mitä se tarkoitti. Mitä tarvitaan asukasliikkeen uuden toiminnan aloittamiseksi? Miten saada yhteisötoiminta pyörimään vapaaehtoisvoimin? Onko ihmisillä osaamista olla yhteisöllisesti? Miten yhteisömanageri voi tukea asukasliikettä, jotta sen toiminta menestyy?

6.1 Konseptin luominen

Tapasin HkJ:n kaksi perustajahenkilöä ja aktiivia Seppälän Talossa, kun mielessäni oli tehdä opinnäytetyö asukasliikkeestä tai -liikkeelle. Pohdimme, millaista toimintaa Seppälän Taloon voisi luoda. Keskustelussamme kävi ilmi, että aikuisille on jo monenlaista, kuten yhteislauluiltoja ja käsityökokoontumisia, niin lapsillekin voisi olla jotakin. Idea sopi minulle, sillä tunnen alueen perheitä jonkin verran. Seppälän Talossa on sitä paitsi valmiina esimerkiksi leikkihuone, leluja, askartelumateriaalia ja sitä tilaa. Enää puuttuu ihmiset ja joku joka aloittaa toiminnan.

Tein pikaisen kyselyn asuinalueen hiekkalaatikolla ja Whatsappissa lähialueen vanhemmille, joiden tiesin olevan kotona päivisin pienten lasten kanssa. Heti kävi ilmi, kuten olin uumoillut, että avoin aamupäiväkerho kiinnostaa. Seppälän Talo koetaan mukavaksi olohuoneeksi tai mummolamaiseksi, vaikka jotkut eivät olleet siellä välttämättä käyneetkään, olivat kuitenkin kuulleet siitä. Sovin asukasliikkeen kanssa Seppälän Talon käytöstä joka keskiviikkoamu klo 9-12 ja sain avaimet taloon. Kävimme läpi aktiivien kanssa käytännön asiat kuten siivouksen. Sovimme myös asukasliikkeen kahvien ja keksien käytöstä ja pienestä budjetista, jolla sain kahvimaitoa ja tarjoiltavaa ostettua. Kirjasin alkuun faktat, jotka me jo tiedämme tästä ideasta tai siihen liittyen. Seuraavaksi tein SWOT-analyysin (taulukko 1). Alkufaktojen ja SWOTin tekemisen jälkeen minulla oli tiedossa kerhon valmis konsepti, eli kuka, mitä, missä, milloin ja miksi. Siitä oli hyvä lähteä kokeilemaan. HkJ-aktiivit kannustivat ja muistuttivat minua, että mikäli kävisi niin, että ketään ei tulisi paikalle eikä kiinnostusta olisi, niin onpahan ainakin kokeiltu ja sehän ei mitään maksa.

Kerhon aloittamisen alkufaktat ja huomiot:

- HkJ tarjoaa alustan monenlaiselle toiminnalle Seppälän Talossa.
- Lapsiperheille ei ole aiemmin ollut suunnattu toimintaa.
- Talossa on mukavat puitteet lapsille: leikkihuone, leluja ja askartelumateriaaleja. Myös keittiö on käytettävissä.
- Talo on vapaana keskiviikkoamupäivisin. Se on ihanteellinen aika pienten lasten vanhempien kokoontua.
- HkJ:n monenlaiset osaajat voisivat välillä ohjata jotakin toimintaa, kuten laulua, piparien paistoa ym.
- Kaikille avoin toiminta on maksutonta.
- Huomiona täytyy muistaa mainita, että lapset ovat vanhempiensa vastuulla.

SWOT-analyysi Pienten lasten kerhon aloittamisesta

<p>Sisäiset vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • HkJ on tunnettu ja luotettu taho, jonka nimissä on helppo toteuttaa ja kehittää uutta toimintaa. • Talo ja tilat ovat hyvät ja vapaana sopivaan aikaan. • Erilaisia osaajia löytyy HKJ:n joukoista järjestämään puuhaa. • Materiaalia ja leluja löytyy vaikka kuinka (askarteluun ym.) • Minulla on aikaa ja opinnäytetyö kyseessä, joten motivaatiota löytyy startata toiminta. • HkJ on joustava ja muuntautumiskykyinen tällaisten projektien mahdollistaja. Kokeileminen ei pelota eikä siinä menetä mitään, jos ei toimikaan. Potentiaalia on paljon! 	<p>Sisäiset heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taloon ei mahdu rattaita sisälle eikä oven eteen. Sadesuojaa ei myöskään ole. • Mitä jos ei löydy tarpeeksi sitoutuneita henkilöitä? • Jos on tarjolla Yhdessä valmistettu lounas, siihen tarvitsee ainakin yhdellä olla hygieniapassi ja hän on vastuussa hygienia-asioista myös apulaistensa osalta. Mitä jos hygieniapassin suorittaneita ei löydy? • Erityiset toiminnot ja puuhut vaativat aikaa suunnitteluun, varusteiden keräilyyn ja siivoamiseen. • Lapset ovat huoltajiensa vastuulla.
<p>Ulkoiset mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tila on maksuton. 	<p>Ulkoiset uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • On tietysti mahdollista, että

<ul style="list-style-type: none"> • Täällä etelä-Järvenpäässä ei ole vastaavaa toimintaa tai tilaa (keskustassa ollut MLL:n perhekahvila Keltasirkku muutti juuri joulukuussa pohjois-Järvenpäähän, siis kauemmas), joten tarvetta tällaiselle olisi! • Tällainen toimintamalli olisi vapaasti kopioitavissa muuallekin. • Nostaa HkJ:n tunnettavuutta lapsiperheille. 	<p>ihmisiä ei kiinnosta tulla. Tai, että ihmiset eivät koe tätä omakseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitä jos paikalle tulee joku joka sotkee ja riehuu ja mellastaa? • Mitä jos joku kerta tulee aivan liikaa väkeä? Pitäisikö ottaa ilmoittautuminen käyttöön?
--	--

Taulukko 1: SWOT-analyysi pienten lasten aamupäiväkerhon aloittamisesta Seppälän Talossa (Rintala 2019).

Jatkoin luomalla julkisen Facebook-ryhmän ja kutsumalla siihen kavereita, joiden tiesin olevan kohderyhmää. Kehotin heitä kutsumaan myös omia kavereitaan. HkJ -asukasliike jakoi ryhmän myös omalla Facebook-sivullaan ja toivotti tervetulleeksi kerhoon. Muotoilin kerhon tiedot Facebook-ryhmään ja pian myös paikallislehti julkaisi ilmoituksen, juuri sopivasti ennen ensimmäistä kerhokertaa (liite 1). Näin ihmiset saivat tietää uuden toiminnan alkamisesta.

Ennen ensimmäistä kerhokertaa kävimme yhden HkJ-aktiivin kanssa siivoamassa leikkihuoneen ja tarkastamassa lelujen kunnon. Leluja on vuosien varrella kertynyt taloon lahjoituksina. Välillä niitä on huollettu, esimerkiksi pehmolelut on vähän aika sitten pesty. Puisen keinuhevosen yksi jalas oli haljennut ja eräs naapurin kätevä puuseppä korjasi sen. Järjestin palapelipalat paikoilleen ja jaottelin rakennuspalikat pienille ja isoille sopiviin laatikoihin. Pienille sopivat lelut sijoitin alahyllylle ja isompien legot ja piirustusvälineet nostin ylimmälle hyllylle, jotta tila olisi turvallisempi pienille lapsille. Pyysin omaa äitiäni ompelemaan alastomalle vauvanukelle vaatteet ja hän teki myös peiton ja tyynyn nuken sänkyyn. Kävin myös hakemassa yhden lajoitetun syöttötuolin ja vein taloon. Näin kaikki oli valmista Seppälän Talossa kerhon alkaa.

6.2 Kohderyhmän näkemys

Pienten lasten aamukerhoon tuli heti hyvä osanotto; ensimmäiselle kerralle kerhoon tuli yhdeksän aikuista ja 13 lasta. Nuorin oli vain kolmen viikon ikäinen vauva. Noin

1-vuotiaita oli neljä ja loput olivat 2–3-vuotiaita. Seuraavilla kerhokerroilla paikalle tuli aina 6–12 aikuista ja 9–13 pientä lasta. Osa kävi melkein joka viikko. Paikalle sai tulla klo 9–12 välillä milloin vain. Käytäntö osoitti, että suunnilleen klo 10 kaikki sen kerran kävijät olivat läsnä. Useina kertoina ohjasin esittelykierroksen, laulu- ja leikkihetken sekä kerroin talosta ja omasta opinnäytetyöstäni. Muutoin tila oli vapaassa käytössä. Lapsille oli seuraa toisistaan ja tarjolla oli pientä purtavaa. Leikkien jälkeen ihmiset alkoivat jo lähtemään. Monesti klo 11.30 kaikki olivat jo poistuneet. Itse jäin vielä siistimään paikat ja lopuksi vein roskat ulos.

Joka kerhon jälkeen raportoin Facebook-ryhmään lyhyesti, mitä kerhossa milloinkin tehtiin ja kuinka monta oli läsnä. Lisäksi esimerkiksi kiitin ihmisiä, jotka toivat pullia ja muita herkkuja yhteisesti jakoon ja laitoin kuvia, jos niitä tuli otettua. Näin nekin, jotka eivät päässeet kerhoon sillä kerralla, saivat hieman tietää mitä on tehty ja voivat siten kenties tuntea yhteenkuuluvuutta enemmän tämän ryhmän kanssa. Osallisuuden kannalta on tärkeää saattaa tieto päätöksistä näkyväksi, kuka päätökset teki ja miksi, heillekin, jotka eivät ole olleet paikalla vaikuttamassa johonkin asiaan (Meriluoto & Marila-Penttinen 2015b, 40-41). Myös aina alkuviikosta kirjoitin ryhmään, mitä kerhossa on tiedossa keskiviikkona, hieman mainostusmielessä, jotta kiireisetkin ihmiset saisivat muistutuksen kerhon olemassaolosta.

Jo ensimmäisellä kerhokerralla haastattelin vanhempia. Kaikki olivat mielissään tällaisesta tilasta ja mahdollisuudesta. Osa ei osannut kertoa mitään kummempia toiveita ja osalle oli tärkeintä, että kahvia oli saatavilla ja lapsille oli seuraa. Yhteensä haastattelin kahdeksaa vanhempaa eri kerhokerroilla. Osa oli haastatteluun osallistuessaan ensimmäistä kertaa paikalla ja osa oli haastattelun aikaan jo useamman kerran käynyt kerhossa. Muutamat olivat mielellään ottamassa vastuuta ja muutamat kertoivat olevansa mieluummin vain tavallisia kävijöitä, jotka eivät halunneet sen kummemmin vastuuta tai eivät pystyneet, jos esimerkiksi lapsia oli monta tai sen verran pieniä, että jaksamista ei ylimääräiselle kovinkaan riitä. Toki omat jälkensä kaikki siivosivat mielellään, se ei ollut koskaan ongelma. Suurin osa oli valmis tekemään jotakin enemmän oman kykynsä puitteissa ja auttamaan kehittämään kerhoa. Tämä lainaus tiivistää yleisimmän vastauksen siihen, mitä tällainen kerho merkitsee ja miksi paikalle tullaan: “Tykkään juuri tällaisista avoimista ja vapaista kerhoista, jossa ei ole mitään kummempaa ohjattua ohjelmaa.

Helpompi tulla tällaiseen, vaikka olisi kuinka väsynyt, kun tietää että voi vaan vaikka olla, eikä tarvi osallistua mihinkään.”

Kerhon alkuvaiheessa kirjoitin Facebook-ryhmään, kuinka tähän kerhoon ovat kaikki tervetulleita jaksamistasosta ja innokkuudesta riippumatta. Kerroin omasta henkilökohtaisesta kokemuksestani, kuinka olen itse ollut sellainen kotiäiti, joka ei paljoa jaksanut missään käydä ja että tässä kerhossa ei tarvitse tehdä tai jutella mitään jos ei halua. Sain tästä hyvää palautetta kasvotusten muutamankin kerran. Se kuulemma rohkaisi tulemaan paikalle.

Haastatteluissa kirjasin myös esimerkiksi seuraavia lauseita: “Meille tää oli yksi syy lähteä keskiviikkoamuisin ihmisten ilmoille, kun introverttina on vähän vaikea tutustua.” “Kerhossa on ihanaa tuo matala kynnyks, pieni porukka, lähellä oleva symppis tila ja itseohjautuvuus.” “Seppälän Talo toimii tilana oikein hyvin ja kiva kun on pientä purtavaa tarjolla.” Myös Facebook-ryhmässä tuli kannustavia kommentteja myös sellaisilta, jotka eivät syystä tai toisesta päässeet paikan päälle. “Jee tosi hieno homma et aloit vetää noin tarpeellista ja hyvää toimintaa siel. Todellakin tullaan tutustuu. Kunhan näiltä omilta kiireiltäni ehdin.” “Onpa ihanaa, kun pitkästä aikaa Seppälän talossa on taas lapsiperheille toimintaa “

Alla on taulukko (Taulukko 2) kaikista haastatelluista ja heidän erityisinä toiveina ja ideoina esittämät asiat. Olen numeroinut haastateltavat ja kirjannut myös kerhoikäisten lasten määrän. Joillakin saattoi olla isompiakin lapsia, mutta niillä ei ole tämän kerhon toiminnan kannalta väliä, jos eivät kerhossa käy. Oikeastaan tällä pienten lasten määrälläkään ei ole väliä, kirjasin ne vain siksi, kun aluksi oletin, että mitä enemmän jollakin vanhemmalla olisi kerhossa lapsia vastuullaan, sitä vähemmän hän kenties ehtisi muuta tekemään. Lopulta tällä ei kuitenkaan ollut mitään merkitystä, sillä kelläkään ei ollut yli kahta lasta kerralla mukana, ja vaikka olisi ehkä ollutkin, niin lasten määrä ei tuntunut olevan muuttava tekijä osallistumisen halun tai kyvykkyyden suhteen.

Haastateltava	Pienten lasten määrä	Toiveita, ideoita
Vanhempi 1*	1	Kestovaippatietoutta, kantovälinetietoutta
Vanhempi 2	2	Muskaria ja lauluja

Vanhempi 3*	2	Valokuvauspäivä
Vanhempi 4	1	Vaatteiden vaihtoa
Vanhempi 5	2	Lelujen vaihtoa
Vanhempi 6	1	Laululeikkejä, mummot ja papat mukaan
Vanhempi 7	2	Nyyttärit
Vanhempi 8*	1	Tanssia vauvan kanssa, jumppaa

Taulukko 2: Haastatellut vanhemmat ja heidän toiveensa ja ideansa. *-merkityt vanhemmat olivat valmiita ottamaan enemmän vastuuta esimerkiksi loppusiivouksista ja yleisestä järjestelystä.

Kun uusi yhteisö on syntynyt, voi varsinainen osallistaminen alkaa. Toivotetaan uusia jäseniä tervetulleeksi mukaan. Kun yhteisön jäsenet alkavat itse tuottaa sisältöä, syntyy innostusta, kiinnostusta, tekemistä ja luottamusta (Mäkelä & Tähtinen 2014, 6). Näin toivotaan, että saadaan yhteisötoiminta pyörimään vapaaehtoisvoimin. Monien toiveita saimme toteutettua piankin, esimerkiksi vaatteiden vaihtopäivän ja muskarihetkiä muutamia. Lauloimme yhdessä ja jaoimme lempilaulujamme muille. HkJ:n aktiivit toimittivat Seppälän taloon toisinaan myös satunnaista ylijäämäruokaa Yhdessä katettu -verkoston kautta, lähinnä vauvanruokaa ja taaperolle sopivia annospuuropusseja. Niitä sai kerholaiset viedä kotiinsa (Yhdessä katettu 2020). Näin kerho jatkui kevään mittaan seitsemän kertaa, kunnes valtakunnan laajuinen poikkeustila koronaviruspandemian takia seisautti kaikki ryhmät ja harrastukset maaliskuussa 2020 (Valtioneuvoston kanslia 2020). Moni suunniteltu asia jäi toteutumatta, erityisesti sellainen yksi suuri suunnitelma ja toive, joka liittyi isovanhempien mukaanottoon. Juuri se suunniteltu kerhokerta ennen kun Suomi meni seis, olisi ollut tiedossa kahden mummon järjestämät lettukestit koko porukalle. Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa maan tilanne on edelleen poikkeuksellinen, joten se suunnitelma jää hamaan tulevaisuuteen.

Kerhon kävijäaktiivisuus viittaa siihen, että kysyntää tämän kaltaiselle toiminnalle Järvenpäässä on. Haastattelujen yhteenvetona voin todeta, että myös aktiivisuutta ja tahtoa löytyy kerhon pyörimisen jatkumisen takaamiseksi, mutta jonkinlaista toiminnan vetäjää – yhteisömanageria – kaivataan. Vastauksissa on innostusta ja

toiveita, joten on selvää, että sitten joskus kun valtion poikkeustila helpottaa, niin toivotaan, että kerho lähtisi pyörimään jälleen. Saa nähdä kuinka kauan siihen menee. Meneekö kuukausi tai neljä kuukautta. Mikäli menee pidempään, niin osa tämän alkuvuoden kerhokävijöistä on voinut jo palata työelämään, jolloin kerhoa täytyy mainostaa enemmän uudelleen uusien vanhempainvapaalla olevien tavoittamiseksi. Haastattelun tuloksia voi hyödyntää tulevaisuudessakin, sillä koostin niistä yhteenvedon Facebook-ryhmään, josta sen löytää jatkossakin. Lisäksi, että vastaukset voivat olla keskeisessä roolissa toiminnan joskus toivottavasti jatkuessa, niin minulle itselleni niillä on ollut suuri merkitys motivaatiossani tätä opinnäytetyötä tehdessä. Kiinnostus kerhon osallisuutta kohtaan kannusti minuakin jatkamaan kehittämistyötäni.

6.3 Asukasliikkeen näkemys

Kerhon pyörittäessä sen seitsemän kertaa, kysyin sähköpostitse HkJ:n aktiiveilta näkemyksiä kerhon toiminnasta. He ovat seuranneet kerhokertojen sujumista sekä Seppälän Talon vieraskirjasta että Facebook-ryhmästä. Välillä olen muutenkin ollut yhteydessä heidän kanssaan. Talon vieraskirjaan merkitään aina kävijämäärät ja niitä lasketaan tilastoinnin vuoksi. Aktiivit vastasivat minulle sähköpostitse ja kertoivat, että suurin vaikutus tällä Pienten lasten aamukerholla on ollut asukasliikkeen sukupolvenvaihdokseen Seppälän Talon vakiokäyttäjien joukkoa ajatellen. Kävijäkunnan keski-ikä on nuorentunut kertaheitolla. Kerho on tuonut uudenlaista ja monipuolisempaa ajattelua ja onnentunnetta asukasaktiiveille. Kerho on sujahtanut muun toiminnan lomaan täysin sujuvasti. Etukäteen yhdessä miettimämme uhat kerhon toiminnalle liittyivät lähinnä Seppälän Talon puitteisiin. HkJ:n pitkän linjan aktiivit pohtivat silloin esimerkiksi, onko vanhan talon jyrkät portaat, vaunukatoksen puute, pieni vessa tai hoitopöydän puuttuminen esteitä tällaiselle toiminnalle. Käytäntö osoitti, että nämä eivät häirinneet kävijöitä. Voi olla, että vaunukatoksen puute mietitytti sadesäällä joitakin, mutta kukaan ei ainakaan minun kuullen kommentoinut asiasta mitään. Kun asia oli tiedossa jo ensimmäisessä ilmoituksessa, niin ne kenellä ei ollut vaunuihin tai rattaisiin sadesuojaa jäivät kenties sellaisella säällä kotiin tai tulivat autolla paikalle. Myöskään hoitopöydän puutteesta en kuullut harmitteluja. Monella on oma vaipanvaihtoalusta mukana hoitolaukussa niin, että vaipan voi vaihtaa missä vain.

Jatkoa ajatellen pohdimme HkJ-akitiivien kanssa, että olisi hyvä nimetä vastuuhenkilöiden tiimi, eli useampi henkilö, jotka tietävät miten kerho pyörii ja mitä pitää tehdä. Nyt en ollut sitä vielä ehtinyt tehdä, se kun oli ollut suunnitelmissani muutaman seuraavan kerhokerran aikana. Sitä milloin kerho saa taas jatkua, voimme vain arvailla.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä yhteisömanageriuteen ja voiko yhteisöpedagogi toimia yhteisömanagerina. Case-esimerkkinä minulla oli Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliikkeessä suunnittelemani ja toteuttamani uusi toimintamuoto. Alakysymyksinä olivat:

- Mitä osaamista yhteisömanageri tarvitsee?
- Millainen on asukasliike?
- Mitkä ovat nimenomaan asukasliikkeen vahvuudet ja suurimmat haasteet?
- Mitkä ovat asukasliikkeen elinvoimaisuutta mahdollistavat ja estävät tekijät?
- Mitä tarvitaan asukasliikkeen uuden toiminnan aloittamiseksi?
- Miten saada yhteisötoiminta pyörimään vapaaehtoisvoimin?
- Onko ihmisillä osaamista olla yhteisöllisesti?
- Miten yhteisömanageri voi tukea asukasliikettä, jotta sen toiminta menestyy?

Mitä johtopäätöksiä tästä opinnäytetyöstä saatiin? Niitä pohdin ja analysoin tässä luvussa. Käyn vuoropuhelua keräämäni aineiston kanssa ja käsittelen tutkimuksen tuloksia. Analyysissä on tarkoitus tiivistää tutkimuksen sisältöä ja verrata sitä tutkimuskysymyksiin, tuleeko niihin vastattua (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Kirjasin kerhokerroilla muistiin palautetta itselleni samoin kuin tuntemuksia ja osallisuuteen liittyvää havainnointia. Käsittelin niitä kokonaisuutena ja toisaalta eri kerhokerroilta liitin samoihin ihmisiin liittyviä havaintoja toisiinsa.

Tulevaisuuden kansalaisaktiivisuuden ja kunnallispolitiikan välisestä yhteydestä on kirjoitettu valtiovarainministeriön visiotyössä vuodelle 2030. Yhtenä demokratian muutosvoimana on nähty kansalaisten laskenut luottamus instituutioihin ja eriarvoistunut osallistuminen, joka näkyy uusien epävirallisesti organisoituneiden ryhmien kasvussa. Osallisuuden yhdistäminen päätöksentekoon ei aina ole

ongelmatonta ja vaatii toki resursseja. Parhaimmillaan se voi kuitenkin luoda uusia mahdollisuuksia ja johtaa parempaan päätöksentekoon, kun ihmisten luottamus päättäjiin lisääntyy. Tulevaisuuden skenaariossa kunta voisi olla useiden yhteisöjen yhteisö, joihin asukkaat eri tavoin kiinnittyisivät. (Valtiovarainministeriö 2017, 9-10.) Viime aikona on myös puhuttu yhteisöllisyyden katoamisesta ja yksinäisyyden lisääntymisestä vaikka ihmisillä on Facebookissa satoja kavereita. Näihin nojaten tällainen asukaslähtöinen lapsiperheitä osallistava ja yhteisöllisyyttä luova vapaa-ajan yhteisötoiminta, joka on vieläpä avointa kaikille, tuntuisi olevan nykypäivän ja tulevaisuudenkin visiota myötäilevä ilmiö.

Tätä opinnäytetyötä voi mielestäni hyödyntää monet eri toimijat eri sektoreilla, toki erityisesti toivon tämän tarjoavan kosketuspintaa kuntatoimijoille suunnassa kohti osallistavampaa toimintakulttuuria. Ehkä myös vapaaehtoisille yhteisömanagerille tässä on pohjatietoa koottu, mistä on kyse ja kuinka osallistaa yhteisöään. Erilaisia osallistavan toiminnan menetelmäoppaita on olemassa useita, joten tämän opinnäytetyön kehittämistyön lisäarvo on asukasliikkeen kokeilukulttuuriin kannustavassa toiminnassa ja uuden toimintamuodon luomiseen kannustamisessa myös ihan tavallisille kansalaisille.

7.1 Kehittämistyön tulokset

Kokemukseni mukaan asukasliikkeeseen mukaan meno on helppoa. Jos mielessä on jokin idea, siitä kannattaa kertoa paikallisen asukasliikkeen aktiiveille. Mikäli seudulla toimii jo asukasliike, sillä voi jo olla hyvät verkostot paikallisiin yrityksiin ja päättäjiin. Mikäli alueella ei ole toimivaa asukasliikettä, sen perustamiseen nopeimmillaan tarvitaan tosiaan vain se Facebook-ryhmän luominen. Moni voi kiinnostua ideasta ja jos hyvin käy, saattaa löytyä useitakin osaavia ihmisiä, joilla on aikaa lähteä toteuttamaan ideaa yhdessä tai tulla osallistujaksi. Kun on määriteltä kuka, mitä, missä ja milloin, niin pohja on valmis. Seuraava taso on pyytää paikallisia yrityksiä yhteistyökumppaneiksi, etenkin sellaisia, joilla on jotakin yhteistä idean kanssa. Näin onnistuu asukasliikkeen aktiivina oleminen ja vapaaehtoiseksi yhteisömanageriksi tuleminen.

Mitä tällaisen uuden toiminnan aloittaminen sitten vaatii? Vastaavissa asukasliikkeissä tai kokoontumistiloissa järjestettävä pienten lasten kerho näytti tosiaan vaativan ainakin aluksi vähintään yhden henkilön, joka on sitoutunut pyörittämään kerhon alkuun. Sellainen, joka tuntee talon ja tavat ja osaa ohjata ja

tiedottaa kävijöitä erityisesti tarjolla olevan tilan säännöistä. Tällaisen henkilön on hyvä olla läsnä ja tehdä itsensä tunnetuksi kävijöiden keskuudessa. Jo heti alkuun olisi hyvä sitouttaa joku toinen tai jotkut toiset toimintaan mukaan myös, jotta toiminta voi jatkua pitkään eikä ole riippuvainen yhden henkilön läsnäolosta. Opinnäytetyön tutkimuksista kävi ilmi, että vaikkei yhteisömanagerin roolia asukasliikkeisa aina olekaan erikseen määritelty, on se niin hyödyllinen ja keskeinen yhteisötoiminnan kannalta, että usein rooli lankeaa jollekulle, vaikkei tätä nimenomaista termiä olisikaan käytetty.

Yhteisömanagerin osaaminen kulminoituu viestinnän ja yhteisöllisyyden ylläpitämiseen. Yhteisömanagerina olo on eräänlainen johtotehtävä joka sektorilla toimiessa. Itsestäni tuntuu, että olen tämän opinnäytetyön myötä kouluttanut itseni yhteisömanageriksi. Se taisi olla tämän kehittämistyön tuoman käytännön ja opinnäytetyön tuoman teorian myötävaikutuksen suurin tulos, ainakin minulle henkilökohtaisesti. Tuntuu, että tuli perehdyttyä syvällisesti ja monipuolisesti yhteisömanagerin toimenkuvaan ja ymmärsin, että omalla koulutustaustallani voisin sellaiseen työhön muillekin sektoreille hakea.

Mitä tulee asukasliikkeisiin ja neljänteen sektoriin, niin on tullut selväksi, että ne kasvavat ja muotoutuvat sitä mukaa kun digitalisaatio kehittyy ja tarjoaa erilaisia alustoja järjestäytymiseen, kommunikaatioon, vuorovaikutukseen ja toiminnan mahdollistamiseen. Sosiaalinen media on suurin nykyaikaisen asukasliikkeen elinvoimaisuutta mahdollistava tekijä. Kansalaiset ovat valtaistuneita toimimaan sekä yksilöinä että yhteisöinä oman asuinympäristönsä parantamiseksi. Asukasliikkeessä on useimmiten kyse suorasta toiminnasta poliittisen vaikuttamisen sijaan, joka voidaankin nähdä asukasliikkeen vahvuutena. Julkisen hallinnon on hyvä huomata, että aktiiviset ihmiset voivat ottaa erilaisia rooleja esimerkiksi yhteisömanagerina tai asiantuntijana, jolloin keskustelun kannattaa olla rajat ylittävää ja voimavarakeskeistä. Yhteistyö päättäjien kanssa voidaan nähdä yhtenä haasteena, samoin kuin uusien ihmisten mukaan saaminen, mutta näiden onnistuessa asukasliike on todella vahvoilla. Näin aktiivinen neljäs sektori luo sosiaalista pääomaa kaikille yhteisönsä jäsenille.

Se, että asukasliikkeellä on tilat, joissa järjestää toimintaa, on väliä. Tilojen toimivuus ratkaisee paljon liikkeen toiminnan mahdollisuuksia. Parhaimmillaan asukastuvan olemassaolo ehkäisee syrjäytymistä, kun sinne löytää yksinäinen ihminen, joka voi

löytää mielekästä tekemistä ja jopa ystäviä. Lapsen tai lasten kanssa kotona olevat vanhemmat saattaa olla yksi ryhmä, johon kannattaisi panostaa. Omasta kokemuksesta tiedän, että vauvan kanssa kotonaolo voi olla aikuiskontaktien puutteessa yksinäistä puuhaa. Toki yleensä vanhempainvapaa on väliaikaista ja kestää muutamasta kuukaudesta muutama vuoteen, mutta joskus se voi tuntua todella paljon pidemmältä ajalta. Järvenpään tilanne on Kyrölässä hyvä, kun Seppälän Talo suo kodinomaisen tunnelman ja mahdollistaa lapsiperheille mukavan paikan olla. Toki kyseessä on vanha talo ja paikallislehdissä on väläytelty sen olevan kaupungin myyntilistalla jossain välissä. HkJ pitää talosta tällä hetkellä hyvää huolta ja kävijämäärät ovat suuret koko ajan. Tämä kerhon perustaminen oli oma pieni panokseni osoittamaan, että talolle todella on tarvetta, käyttöä ja käyttäjiä.

Miten saada yhteisötoiminta pyörimään vapaaehtoisvoimin? Eräs kulmakivi tässä Pienten lasten aamukerhossa oli se, kun itse tiesin etukäteen olevani poissa yhdeltä kerralta, niin sen kerhokerran toteutuminen suunniteltiin ja katsottiin onnistuvan. En olisi siis ollut avaamassa ovea ja laittamassa tilaa valmiiksi, toivottamassa lapsia tervetulleeksi, ohjaamassa alkupiiriä ja hoitamassa loppusiivouksia. Kunhan ovi saataisiin auki erään toisen HkJ-aktiivin toimesta, niin kerho olisi sillä kertaa sujunut entiseen tapaan varmasti hyvin. Olinko tehnyt itseni tarpeettomaksi? Sen huomaaminen, että sehän tässä toiminnassa taisi olla tavoitteenakin, oli ristiriitainen tunne, mutta pääosin minulla oli toki onnistunut olo jo etukäteen. Kuitenkin juuri sillä viikolla tapahtui niin, että maahan julistettiin poikkeustila ja ihmisten kokoontumisia rajoitettiin valtiovallan toimesta. Kaikki nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, harrastustilat ja -paikat suljettiin (Valtioneuvoston kanslia 2020). Täten Pienten lasten aamukerho Seppälän Talossa myös loppui. Varmasti kuitenkin se kerhokerta olisi sujunut ilman minuakin, mutta sitä nyt ei päästy koskaan kokeilemaan.

Toinen hyvä asia, jota uuden toiminnan aloittaminen poiki, oli se yhteisö mikä kerhosta muodostui. Facebook-ryhmässä alettiin jakaa myös muuta tietoa ja mainostaa muita tapahtumia ja kursseja, joiden kohderyhmä on pienten lasten kanssa kotona olevat vanhemmat. Esimerkiksi Uudenmaan ELY-keskuksen järjestämä ilmainen Perhevapaalta työhön -hankkeen tarjoama valmennuskurssi sai uusia osallistujia kerhomme myötä, kun pyysin valmennuskurssin kouluttajaa eräälle kerhokerralle mukaan kertomaan koulutuksesta. Myös pieneksi jääneitä

lastenvaatteita alettiin kierrättää ryhmän kautta. Tartuin toiveeseen ja manageroin eräälle kerhokerralle vaatteidenvaihtopäivän mainostamalla sitä erikseen eri sosiaalisen median kanavia pitkin, myös HkJ:n sivuilla (liite 2). Lisäksi kerhon Facebook-ryhmässä oli keskustelua kevään mittaan muutakin, kuten kuulumisia ja toiveita senkin jälkeen kun valtakunnan poikkeustila oli astunut voimaan. Tosin julkiseen Facebook-ryhmään ei ymmärrettävästi kovinkaan henkilökohtaisia juttuja moni viitsi jakaa. Silti osaamista ja halua yhteisöllisyyden oli näkyvissä, toisilla enemmän ja toisilla vähemmän. Yhteisömanageri voi tällaisissa tilanteissa tukea asukasliikkeen toimintaa muistuttamalla siitä säännöllisesti sosiaalisen median kautta ja kysymällä ihmisiltä kuulumisia. Myös ajankohtaisten linkkien jakaminen, keskustelun herättäminen ja ylläpitäminen luo osallisuutta.

7.2 Tulosten hyödynnettävyys ja tulevaisuus

Saattaa olla, että tulevaisuudessa yhteisömanagerin nimike saa enemmän virallisuutta, samoin kuin sana yhteisötoiminta. Kenties yhteisöpedagogin opinnoissa painotetaan jo nykyään sosiaalista mediaa enemmän kuin silloin kun itse opiskelin lähiopetuksessa, sillä onhan selvä, että internetistä löytyvät yhteisöt ovat myös oikeita yhteisöjä, vaikka ihmiset eivät toisiaan ikinä kasvotusten tapaisi. Mikäli osaa nähdä sosiaalisen median ei vain viestintävälineenä vaan myös kansalaisten organisoitumisen ja yhteisötoiminnan muotona, niin näkisin, että yhteisöpedagogi voi toimia yhteisömanagerin tehtävässä. Twitterissä tuli myös vastaan keskustelu, jossa toivottiin yhteisömanagerin koulutusohjelmaa ammattikorkeakoulututkinnoksi. Humanistinen ammattikorkeakoulu näyttää olevan tunnustanut tämän nousevan alan strategiassaan, jossa puhutaan uusyhteisöllisyydestä ja linjataan aikeita kehittää avoimen ja spontaanin osallistumisen toimintaympäristöjä sekä verkostoissa tapahtuvaa johtamisen ja ohjaamisen osaamista (Huttula, Lehtinen & Röksä 2016, 20).

Asukasaktivismi puolestaan tuntuu nykyään olevan ihan tunnettu toimintamuoto myös kaupunkien ja kuntien hallinnossa, joten yksittäisten kansalaisten aloittamat liikkeet tuskin enää tulevat yllätyksenä päättäjille. Omasta näkökulmasta tällainen pienten lasten aamukerhon kaltainen toiminta on erittäin ihmisläheistä ja ruohonjuuritason toimintaa. Tässä ei pyritä sen kummemmin muuttamaan mitään suurta eikä meillä kerhon vanhemmilla ollut edes mitään poliittista NIMBY- tai YIMBY-asennetta minkään asian suhteen. Itselleni tämä kerhon vetäminen on

tuntunut nuoruuteni aktivismivuosiin verrattuna hyvin helpolta muodolta osallistua ja osallistaa, sillä eihän tässä ole tarvinnut edes osoittaa mieltään missään! Yhtään ei ole tarvinnut tapella kenenkään virkaintoisen kanssa. Mutta se, että tämä on ollut "helppoa" järjestää ei tarkoita, etteikö tällä toiminnalla olisi ollut merkitystä ihmisten elämään tai etteikö se olisi ollut tarpeen toteuttaa. Tietysti tässä tapauksessa myös HkJ-asukasliike oli ikään kuin pedannut kaiken jo valmiiksi vuosien varrella kerrytetyllä sosiaalisella pääomalla; asukasliikkeen maine, verkostot ja tilat olivat loistava alusta luoda uutta yhteisötoimintaa. Asukasliikkeessä on mukana useita aktiivisia ihmisiä, joilla on vahvat verkostot Järvenpäässä sekä paikallisten yrittäjien keskuudessa että kaupungin hallinnonkin kanssa. Asukasaktiiveilta kysytään mielipiteitä milloin mihinkin asiaan ja he ovat päässeet ymmärrykseni mukaan vaikuttamaan muuhunkin kuin vain suoraan asukasliikkeeseen tai Seppälän Taloon liittyviin asioihin. Selvää on, että luottamusta löytyy joka suuntaan. Tällaiselle vahvalle alustalle on ollut helppo liittyä kokeilemaan uutta toimintaa. Myös luottamus minun ideoilleni oli vahva heti alusta lähtien. Kiitos siitäkin! Vaikka välillä minusta on tuntunut, että voiko tätä edes opinnäytetyöksi sanoa, kun ei minun ole tarvinnut kuin avata ovi ja kutsua ihmisiä paikalle. Voi tietysti olla, että tämä käytännön projekti on ollut minulle niin sopiva, että en ole kokenut sitä liian haastavana.

Opinnäytetyön aineiston pohjalta kehitettiin asukasliikkeelle uuden toiminnan jatkuvuutta eli pienten lasten aamupäiväkerhon pysyvyyttä. Se on tietenkin riippuvainen kävijöistä, jotka saattoivat eri kerroilla olla osin eri ihmisiä. Niinpä kerho vaatii jatkuvaa kehittämistä saadun palautteen perusteella ja siihen on hyvä varata huomiota kerhon ydinporukalta. Toisinaan pohdin, kuinka tähän Pienten lasten kerhoon löysi paikalle lähinnä ne aktiiviset vanhemmat, jotka mielellään etsivät tekemistä päiviinsä. Joillakin oli samassa elämäntilanteessa olevia ystäviä, joiden kanssa tulivat paikalle ja he kutsuivat taas lisää ystäviään. Välillä mietin, miten tieto tästä kerhosta ja paikasta löytyisi kenties niille vanhemmille, jotka eivät seuraa Facebookia eri syistä, esimerkiksi eivät osaa kieltä, mutta ehkä kaipaisivat tällaista toimintaa. Voisimme jatkossa ajatella tehtävän tiedottamista vähän laajemmin ja pyytää esimerkiksi kaupungin verkostoja apuun. Tieto tästä kerhosta meni toki myös MLL:n perhekahvilan seinälle, mutta kun kerhon suosio yllätti heti ensimmäisellä kerralla, niin pohdimme ääneen, uskaltaako tätä enää mainostaa, kun ei Seppälän Taloon paljoa enempää kävijöitä ehkä mahtuisi kerralla. Ennen kun kerhon toiminta

keskeytyi, siinä oli muodostumassa mukava ydinporukka, jota ajattelin osallistaa jatkossa kerhon pyörittämiseen, kun muutama vanhempi ilmaisi olevansa vapaaehtoinen ottamaan vastuuta. Jatko lienee minusta kiinni, että vähintään aloitan keskustelun Facebook-ryhmässä ja etsin toiminnalle jatkajia kyselemällä, ketkä ovat vielä kotona lapsensa tai lastensa kanssa. Toiveena on, että kerho jatkuisi sitten joskus, kun harrastustoiminta ja kokoontumiset jälleen sallitaan.

Loppukaneettina voin todeta, että elämme tällä hetkellä todella mielenkiintoisia aikoja yhteisöllisyyden näkökulmasta. Toisten ihmisten tapaamista on rajoitettu, ravintolat on suljettu ja koulut, päiväkodit, kirjastot sekä kaikki harrastustilat pysyvät suurimmaksi osaksi kiinni loppukevään ajan. Ihmiset ovat pääosin kotona. Minkälaisia yhteisöllisiä muutoksia on syntynyt? Mitkä näistä muutoksista tulevat jäämään tämän poikkeusajan jälkeen? Ainakin monet osallistumisen muodot ovat löytäneet sosiaalisesta mediasta aivan uusia ulottuvuuksia. Jos ravintola- ja siivouspäivät ovat tähän asti olleet kevyempiä yhteisöllisyyden toteuttamisen muotoja ja uuden yhteisöllisyyden nousua avoimemman ja spontaanin osallistumisen nimissä, niin täytyy sanoa, että nyt nähtävissä oleva yhteiskunnallinen ja globaali murros tuo todennäköisesti vielä ihan uuden kerroksen tähän kakkuun. Tätä pohtiessa tulee väkisinkin mieleen, kuinka vanhojen ja perinteisten järjestöjen hierarkkisuus ja hitaus on jo karkoittanut nuoremmat sukupolvet ja saanut heidät perustamaan uusia yhteisöjä, ja kuinka tämän koronaviruspandemian tapaamisrajoitusten myötä vanhemmatkin sukupolvet ovat löytäneet etäyhteyksien kautta uusia mahdollisuuksia, esimerkiksi ryhmävideopuheluita ja niiden mahdollistamia ryhmäytymisiä. Tulevaisuudessa yhteisötoiminta palvelee yhä enemmän suoraa yhdessä toimimista ilman byrokratiaa. Tätä kirjoittaessani sain juuri Facebook-kutsun Järvenpään kaupungin järjestämään osallisuusmallin avoimeen valmistelutapahtumaan, joka toteutetaan etäyhteydellä, johon voi kuka tahansa osallistua. Aivan mahtavaa.

Asukasliikkeen toiminta voi olla todella monipuolista ja kynnyksetöntä, jos vain niin haluaa. Siitä muodostuu aina yhteisönsä jäsenten näköinen toiminta, joka ilmenee kuin kukkapenkin kukoistuksena sen mukaan miten aktiiviset ihmiset tekevät ja jaksavat. Jos uusien siementen istutus tai kukoistuksen kastelu lopahtaa, toiminta kuihtuu, mikäli ydinhenkilöllä tai ydinhenkilöillä loppuu innostus eikä uusia aktiivisia toimijoita ole saatu tilalle. Toki meidän asukasliikettämme kohtasi tällä

kertaa aivan poikkeuksellinen seisaus koronaviruspandemian muodossa, mutta noin niinkun yleensä. Hyvin hoidettu yhteisö voi kasvaa ja jatkaa toimintaansa pitkäänkin, kuten hyvin hoidettu kasvima. Tai sitten tuuli kuljettaa tai virta vie siemenet toisalle ja on uusien itujen aika pilkistää uusissa mullissa uusien kasvien kanssa aivan jossakin muualla, vaikka etänä sosiaalisessa mediassa.

LÄHTEET

- Alanko, Lea & Mähönen, Erja & Nousiainen, Marja 2016. Hyvä kasvaa Järvenpäässä - asukasliike. Viitattu 6.2.2020. <http://www.hyvakasvaajarvenpaassa.fi/uploads/8/1/1/5/81157170/hkj-asukasliike.pdf>
- Alhanen, Kai 2016. Kalle Haatanen: Dialogi demokratiassa. Yle Areena. Viitattu 20.2.2020. <https://areena.yle.fi/1-3768233>
- Alter, Charlotte & Haynes, Suyin & Worland, Justin 2019. Person of the Year 2019 Greta Thunberg. Time USA. Viitattu 25.2.2020. <https://time.com/person-of-the-year-2019-greta-thunberg/>
- Anttila, Pirkko 2014. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Positivismi. Metodix Oy. Viitattu 22.2.2020. <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#top>
- Antti-Roiko, Tiia 2016. Kallio-liike edustaa uutta kansalaisaktivismia. Tuima Haaga-Helian toimittajaopiskelijoiden verkkomedia. Viitattu 8.2.2020. <http://tuima.fi/kallio-liike-edustaa-uutta-kansalaisaktivismia/>
- ARENE ry 2019. Yhteisöpedagogi (AMK) kompetenssit. Viitattu 5.3.2020. <https://wiki.humak.fi/display/OS/Kompetenssit?preview=/4265165/19759159/Yhteis%C3%B6pedagogin%20kompetenssit%20160519.pdf>
- Backman, Jouni 2019. Kansanvallan peruskorjaus. Miksi kuntademokratiaa pitää uudistaa? Sitra. Viitattu 8.2.2020. <https://www.slideshare.net/SitraFund/2019-0527-demokratiakokeilutbackman>
- Berg, Annukka & Hildén, Mikael & Lahti, Kirsi 2014. Kohti kokeilukulttuuria. Analyysi Jyväskylän resurssiviisaista kokeiluista strategisen kehittämisen työkaluna. Sitran selvityksiä 77. Viitattu 9.2.2020. <http://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksi%C3%A4-sarja/Selvityksia77.pdf>
- Blomberg, Jaakko 2014. Yhteisömanagerointi ja uusi kaupunkikulttuuri – Case-esimerkkinä siivouspäivä. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.1.2020. http://vyyhti.metropolia.fi/wp-content/uploads/2014/02/Jaakko_Blomberg_-_Yhteisömanagerointi_ja_uusi_kaupunkikulttuuri_2014.pdf
- Blomberg, Jaakko 2015. Made by the people for the people - New participatory urban culture is blooming in Helsinki. Viitattu 20.2.2020. <http://www.jaakkoblomberg.fi/made-by-the-people-for-the-people-new-participatory-urban-culture-is-blooming-in-helsinki/>
- Blomberg, Jaakko 2017. Uusi yhteisöllinen kaupunkikulttuuri, Järvenpää. Luento Järvenpää-talossa 15.11.2017.
- CMAD.fi 2020. Mikä CMAD? Viitattu 8.2.2020. <https://2019.cmad.fi/perustiedot>
- Cortés, Sanna 2011. Helsingin Kalliossa nousi kansanliike Hurstin puolesta. Yle Helsinki. Viitattu 8.2.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-5354529>
- Dooley, Ken 2016. Building a Culture of Experimentation (kokeilukulttuuri). Granlund Consulting. Viitattu 25.2.2020. <https://energistarakentamista.com/2016/06/29/building-a-culture-of-experimentation-kokeilukulttuuri/>

Euroopan parlamentti 2008. Mietintö vapaaehtoistyön roolista taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi. Aluekehitysvaliokunta. Viitattu 7.2.2020. http://www.kansalaisareena.fi/mietinto_vapaaehtoistyon_roolista_aluekehitysvaliokunta.pdf

Eskola, Jari & Saloranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Faehnle, Maija & Mäenpää, Pasi 2017a. Neljäs sektori murtaa ja rakentaa kuntien hallintoa. Kuntaliitto. Viitattu 6.2.2020. <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2017/neljäs-sektori-murtaa-ja-rakentaa-kuntien-hallintoa#>

Faehnle, Maija & Mäenpää, Pasi 2017b. Kaupunkiaktivismi – kohti hybridihallinnointia. Helsingin yliopisto. Viitattu 27.2.2020. https://kaupunkiaktivismi.files.wordpress.com/2017/04/ktp_2017_kohti_hybridihallinnointia.pdf

Helsingin yliopisto 2015. Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana. Ohjausryhmän kokous. Viitattu 20.2.2020. https://www.kaupunkiaktivismi.fi/sites/default/files/wp/2015/09/aktivismi_ohry22.pdf

Helsinki Region Infoshare 2020. Avoimen datan palvelu. Pääkaupunkiseudun julkinen tieto hyötykäyttöön. Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen: HRI. Viitattu 20.2.2020. <https://hri.fi/fi/>

Hernández Gonzáles, Raúl 2012. Empresas abiertas para una economía abierta. Sivut 15-30 teoksessa Quiero ser Community Manager. Madrid: ESIC Editorial Business & Marketing School. Viitattu 8.2.2020. https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=dLoToMJLbVQC&oi=fnd&pg=PA13&dq=community+manager&ots=r0Jbii4Za&sig=DocgzQqjyfaJK6CbDFTHp6y1PDU&redir_esc=y#v=onepage&q=community%20manager&f=false

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kirjayhtymä Oy.

Huhtinen, Ulla 2014. Matalakynnys – kynnyksetön – oveton. Helsinki: NMKY. Viitattu 6.2.2020. <https://www.innokyla.fi/documents/443648/219934dd-b622-48c8-92b3-caab9720a3e6>

Humak 2020. Maisteritason tutkinto. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 6.2.2020. <https://www.humak.fi/opiskelijaksi/yhteisopedagogi/yhteisopedagogi-ylempi-amk/>

Huttula, Tapio & Lehtinen, Leena & Röksä, Jarmo 2016. Kohti reilua ja yhteisöllistä Suomea. Humak strategia 2020. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.3.2020. <http://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/07/Strategia-humak-2020-1.pdf>

Hyvä Kasvaa Järvenpäässä 2020. Facebook-sivu. Viitattu 10.2.2020. <https://www.facebook.com/HyvaKasvaaJarvenpaassa/>

Hyyppä, Markku T 2011. Elinvoimaa yhteisöstä. Tieteessä tapahtuu 8/2011. Viitattu 10.2.2020. https://www.maaseutupolitiikka.fi/files/3845/Elinvoimaa_yhteisosta.pdf

Ilmonen, Kaj 2000. Sosiaalinen pääoma: käsite ja sen ongelmallisuus. Teoksessa Ilmonen, Kaj (toim.) Sosiaalinen pääoma ja luottamus. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 6.3.2020. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/47905/SoPhi42978-951-39-6488-7.pdf?sequence=3>

Isola, Anna-Maria & Kaartinen, Heidi & Leemann, Lars & Lääperi, Raija & Schneider, Taina & Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 6.4.2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1

Janhonen, Johanna 2018. Yhteisömanagerikysely 2017 eli #cmkysely vol 4. 66 yhteisö- ja somemanageria kertovat työstään. #CMADFI 22.1.2018. Lappeenrannan yliopisto. Viitattu 20.2.2020. <https://piilotettuaarre.fi/artikkelit/yhteisomanagerit/yhteisomanageritutkimus-2017/>

Jelli 2019. Osallisuus-sanastoa. Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ry. Viitattu 6.2.2020. https://www.jelli.fi/yhdistykset_yhteistyossa/osallisuus/osallisuus-aineistoa/osallisuus-sanastoa/

Jurvansuu, Sari 2002. Paikallisyhdistysten menestystekijät - Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä. Kansalaisfoorumi. Viitattu 6.2.2020. http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto-ja_yhdistystoiminta/paikallisyhdistysten_menestystekijat.

Järvenpää 2020. Järkevä-palkinnon voittajat. Järvenpään kaupunki. Viitattu 1.3.2020. https://www.jarvenpaa.fi/--J%C3%A4rkev%C3%A4-palkinnon_voittajat-/sivu.tmpl?sivu_id=7060

Kansalaisareena 2019. Tutkimus: kolmasosa suomalaisista haluaa tehdä vapaaehtoistyötä nykyistä enemmän. Kansalaisareena. Viitattu 6.2.2020. <http://www.kansalaisareena.fi/uutiset-vapaaehtoisuushuomenna/>

Kaupunkiaktivismi 2018. Käsitteitä: Kaupunkiaktivismi. Kaupunkiaktivismin tietopankki. Helsingin Yliopisto. Viitattu 21.1.2020. <https://www.kaupunkiaktivismi.fi/fi/kasitteet-ja-valineet/kasitteita#p20>

Kokeileva Suomi 2020. Kokeileva Suomi. Valtioneuvoston kanslia. Viitattu 20.3.2020. <https://kokeilevasuomi.fi/kokeilut>

Komulainen, Pasi 2017. Neljäs sektori korjaa demokratiaa. Uutiset, talous ja yhteiskunta. Helsingin yliopisto. Viitattu 6.2.2020. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/talous-yhteiskunta/neljäs-sektori-korjaa-demokratiaa>

Kopomaa, Timo & Peltonen, Lasse 2008. Johdanto. Teoksessa Kopomaa, Timo & Peltonen, Lasse & Litmanen, Tapio (toim.) Ei meidän pihallemme! Paikalliset kiistat tilasta. Tampere: Gaudeamus.

Kosonen, Miia 2014. Yhteisömanageri moniosaajana. Cmad.fi. Viitattu 20.3.2020. <http://2014.cmad.fi/blogi/yhteisomanageri-moniosaajana>

Kuntalaki 2015/410. Kuntalaki. Finlex. Viitattu 20.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410>

Kuntaliitto 2017. Viikon muutosilmiö: Asukkaat ja yhteisö voimavarana ja kumppanina. Viitattu 20.3.2020. <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2017/viikon-muutosilmio-asukkaat-ja-yhteiso-voimavarana-ja-kumppanina>

KurssitNyt 2016. KurssitNyt järjestää nyt koulutuksen: Some-vastaavan (eli yhteisömanagerin) työkalupakki (2 pv). Viitattu 9.2.2020. <https://www.kurssitnyt.fi/koulutus/vastaavan-eli-yhteisömanagerin-työkalupakki-2-pv-2/>

Kutilainen, Kaisa 2018. Nyt ideat kehiin yhteisestä tekemisestä! Kehittämisenverkostojen toimintarahalla tehdään yhdessä #uuttatusulaa. Viitattu 8.2.2020. https://www.tuusula.fi/blogi/index.templ?sivu_id=8212&id=13

Kuula, Arja 1999. Toimintatutkimus. Kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Jyväskylä: Vastapaino.

Laitila, Anu 2017. Asiakaspalvelu somessa. Meltwaterin webinaari 31.8.2017. Viitattu 20.2.2020. <https://www.slideshare.net/GrapevineMedia/asiakaspalvelu-sosiaalisessa-mediassa>

Lindroos, Katja 2018. Yhteisömanageri on sosiaalinen talonmies, joka tietää miten asuintalosta tehdään hyvä naapurusto. MustRead. Viitattu 8.2.2020. <https://www.mustread.fi/artikkelit/yhteisömanageri-on-sosiaalinen-talonmies-joka-tietää-miten-asuintalosta-tehdään-hyvä-naapurusto/?fbclid=IwAR16KSHIVUfflsnzKHDcVEMWzloH-qf7gBBN7KDMYms8lWyp-L4DUnouGdo>

Litmanen, Tapio & Peltonen, Lasse 2008. Nimby-kiistojen ymmärtäminen ja selittäminen. Teoksessa Kopomaa, Timo & Peltonen, Lasse & Litmanen, Tapio (toim.) Ei meidän pihallemme! Paikalliset kiistat tilasta. Tampere: Gaudeamus.

Martín, Sara 2019. Community Manager: How is the day-to-day. Metricool.com. Viitattu 8.2.2020. <https://metricool.com/community-manager-day/>

Meriluoto, Taina & Marila-Penttinen, Leena 2015a. Mikä osallisuus? Mikä kokemusasiantuntijuus? Teoksessa Meriluoto, Taina & Marila-Penttinen, Leena & Lehtinen, Essi (toim.) Osallisuus. Osallisuuden ja kokemusasiantuntijuuden käsikirja. Ensi- ja turvakotien liiton käsikirja 2. Viitattu 8.2.2020. https://www.e-julkaisu.fi/ensi_ja_turvakotien_liitto/osallisuus_kasikirja/#pid=2

Meriluoto, Taina & Marila-Penttinen, Leena 2015b. Mitä osallisuuden, ja kokemusasiantuntijuuden toteutumiseen tarvitaan? Teoksessa Meriluoto, Taina & Marila-Penttinen, Leena & Lehtinen, Essi (toim.) Osallisuus. Osallisuuden ja kokemusasiantuntijuuden käsikirja. Ensi- ja turvakotien liiton käsikirja 2. Viitattu 8.2.2020. https://www.e-julkaisu.fi/ensi_ja_turvakotien_liitto/osallisuus_kasikirja/#pid=2

Mäenpää, Pasi & Faehnle Maija, 2016. Kaupunkiaktivismi julkisen vallan ja perinteisen järjestötoiminnan haastajana. Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta. Asukasfoorumi Espoossa 27.10.2016 slideshow. Viitattu 8.2.2020. <https://slideplayer.fi/slide/14060721/>

Mäkelä, Pauliina & Tähtinen, Markku 2014. ITK2014: Opettaja yhteisömanagerina. Kinda Oy. Viitattu 9.2.2020. <https://kinda.fi/posts/itk2014-opettaja-yhteisömanagerina/>

Nieminen, Ville 2016. Kunnan rooli yhteisöllisyyden rakentajana puhutti Demokratiapäivän rinnakkaisseminaarissa. Suomen Kuntaliitto ry. Viitattu 8.2.2020. <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2016/kunnan-rooli-yhteisöllisyyden-rakentajana-puhutti-demokratiapaivan>

- Nivala, Elina & Ryyänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, vuosikirja 2013, vol 14. Viitattu 9.4.2020. https://www.uef.fi/documents/364780/1847612/Nivala_%26_Ryyanen_Kohti_sosiaalipedagogista_osallisuuden_ideaalia.pdf/82a018a3-5foa-4c44-8937-7fd4ac2a3879
- Nummi, Pilvi 2018. Kun osallistaminen kääntyi pääläelleen. Verkko-osallistuminen.fi Viitattu 20.3.2020. <https://verkko-osallistuminen.fi/2018/01/27/kun-osallistaminen-kaantyi-paalaelleen/>
- Oulun kaupunki 2020. Yhteisötoiminnan yhteystiedot. Viitattu 26.2.2020. <https://www.ouka.fi/oulu/yhteisotoiminta/yhteystiedot>
- Opetushallitus 2020. Yhteisöllisyys. Helsinki: Opetushallitus. Viitattu 20.3.2020. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>
- Owyang, Jeremiah 2006. What a Community Manager does. Viitattu 20.2.2020. <http://web-strategist.com/blog/2006/11/16/what-a-community-manager-does/>
- Pauliina 2014. Uusi ammattikunta, yhteisömanagerit. Kinda Oy. Viitattu 8.2.2020. <https://kinda.fi/posts/uusi-ammattikunta-yhteisomanagerit/>
- Perustuslaki 1999/731. Suomen perustuslaki. Finlex. Viitattu 20.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- Putnam, Robert D. 2001. Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community. New York: Simon and Schuster.
- Ranta, Kukka & Brunila Mikael 2008. Kymmenen harmaata vuotta. Helsinki: Voima Kustannus. Viitattu 20.2.2020. <https://voima.fi/arkisto-voima/kymmenen-harmaata-vuotta/>
- Rintala, Marianne 2019. Oppimispäiväkirja. Järvenpää 2019-2020.
- Rättilä, Tiina & Rinne, Jarmo 2016. Kuntademokratia kaksilla raiteilla. Kaks - Kunnallisalan kehittämissäätiö. Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulu. Viitattu 20.2.2020. <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2016/03/Kuntademokratia-kaksilla-raiteilla.pdf>
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniikka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 10.2.2020. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_1.html
- Salasuo, Mikko 2008. Neuvottelua ilman yhteistä päämäärää. Teoksessa Stranius, Leo & Salasuo, Mikko (toim.) Talonvaltaus liikkeenä – miksi squat ei antaudu? Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 4.3.2020. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/24345/talonvaltaukset.pdf?sequence=2>
- Sauri, Pekka 2015. Julkishallinto ja sosiaalinen media. Kaks – kunnallisalan kehittämissäätiö. Sastamala: Pole-Kuntatieto Oy ja Pekka Sauri. Viitattu 20.2.2020. <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2015/03/Julkishallinto-ja-sosiaalinen-media.pdf>
- Simonen, Riina 2008. Talonvaltaajat ja yhteisöllisyyden kaipuu. Teoksessa Stranius, Leo & Salasuo, Mikko (toim.) Talonvaltaus liikkeenä – miksi squat ei antaudu? Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 4.3.2020. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/24345/talonvaltaukset.pdf?sequence=2>

Sitra 2020. Megatrendit 2020. Sitran selvityksiä 162. Viitattu 5.3.2020. <https://media.sitra.fi/2019/12/15143428/megatrendit-2020.pdf>

SitraFund 2012. Kokeilukulttuuri. YouTube-video. Viitattu 10.2.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=1YEM2pQQNEc>

SOK Media 2020. Avoimet työpaikat: Yhteisömanageri, SOK Media. S-Ryhmä. Viitattu 8.2.2020. <https://s-ryhma.fi/tyopaikat/avoimet-tyopaikat/yhteisomanageri-sok-media/18791>

SOSTE 2020. Vahva ja vapaa kansalaisyhteiskunta on demokratian edellytys. SOSTE. Viitattu 6.2.2020. <https://www.soste.fi/kansalaisyhteiskunta/vahva-ja-vapaa-kansalaisyhteiskunta-on-demokratian-edellytys/>

STT 2020. CMADFI 2020 Helsingissä: Viestinnän megatrendit muuttavat somea. Uutinen 20.1.2020. STT Viestintäpalvelut Oy. Viitattu 8.2.2020. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/cmادfi-2020-helsingissa-viestinnan-megatrendit-muuttavat-somea?publisherId=6000840&releaseId=69873013>

Taloustutkimus 2016. Vapaaehtoistyö Suomessa 2010 ja 2015. Kansalaisareena ry. http://www.kansalaisareena.fi/Vapaaehtoistyö_Suomessa_2010ja2015.pdf

Taloustutkimus 2018. Kansalaisjärjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset 2018. Tutkimusraportti - KOOSTE. VaLa, Allianssi, KANE, Kepa, Olympiakomitea ja SOSTE. Viitattu 6.2.2020. <https://docplayer.fi/104747473-Kansalaisjarjestojen-taloudelliset-toimintaedellytykset-2018.html>

Tormey, Simon 2015. The End Of Representative Politics. Cambridge, UK: Polity Press.

Valtioneuvosto 2019. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja. Viitattu 10.2.2020. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161931/VN_2019_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtioneuvoston kanslia 2020. Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Valtioneuvoston kanslia. Viitattu 17.3.2020. https://vnk.fi/artikkeli/-/asset_publisher/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi?fbclid=IwAR2V97Sla9Bma2_so60PAjowfAXyjm6HJYbZTyyvQNYrJ5HWmwN1anfObKU

Valtiovarainministeriö 2017. Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030. Parlamentaarisen työryhmän väliraportti Tulevaisuuden kunnasta. Valtiovarainministeriön julkaisu – 9a/2017. Viitattu 17.3.2020. <https://vm.fi/documents/10623/2287526/Tulevaisuuden+kunnan+skenaariot+ja+visiot+2030/5aa03723-ae3-42fc-868f-3dea3b53c8a9/>

Vapaa Helsinki -kollektiivi 2008. Vapaa tila, vapaa Helsinki. Teoksessa Stranius, Leo & Salasuo, Mikko (toim.) Talonvaltaus liikkeenä – miksi squat ei antaudu? Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 4.3.2020. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/24345/talonvaltaukset.pdf?sequence=2>

Viestintä Piritta 2016. Mitä yhteisömanageri tekee ja mikä on hänen tärkein tehtävänsä? Viestintä Piritta. Viitattu 21.1.2020. <https://viestintapiritta.fi/mita-yhteisomanageri-tekee-ja-mika-on-hanen-tarkein-tehtavansa/>

Vilkkä, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

WWF Suomi 2010. Onnellisuuspoliittinen manifesti – Kohti yhden maapallon tulevaisuuksia. Demos Helsinki. Viitattu 6.2.2020. https://wwf.fi/app/uploads/i/5/7/nsdmwivdddexskejunsxdxh/onnellisuuspoliittinen_manifesti.pdf?swpmtx=ffa8f5340cc08889c158717cdd6210d4&swpmtxnonce=4101b49618

Yhdessä katettu 2020. Yhdessä katettu. Viitattu 20.2.2020. <http://yhdessakatettu.fi/>

Yhteismaa ry 2020. Illallinen taivaan alla. Illallisen tarina. Yhteismaa ry. Viitattu 20.2.2020. <http://illallinentaivaanalla.yhteismaa.fi/illallisen-tarina/>

LIITTEET

1.1 Liite 1: Lehtijuttu Keski-Uusimaassa 21.1.2020

■ JUTTUVINKIT:
0400 133 854 / toimitus.keskiuusim

21.1.2020

Leikkejä lapsille Seppälän talossa

Järvenpää
Seppälän talon lelut on siistitty ja talon leikkihuone valmiina lapsia varten.

Ensimmäisen kerran ovet avautuvat jo tämän viikon keskiviikkona 22. tammikuuta kello 9–12 ja siitä eteenpäin joka keskiviikkoamu samaan aikaan.

Ilmoittautua ei tarvitse ja toiminta on ilmaista.

Vauvat ja taaperot ovat tervetulleita yhdessä äidin, isän, mummon, ukin tai kenen tahansa lapsen huoltajan kanssa. Jutun juonena on tarjota tila pienten lasten kanssa olemiselle.

Myös keittiö on käytettävissä. Tarjolla on teetä, kahvia,

mehua sekä pientä vauva- ja taaperoystävällistä naposteltavaa.

Seppälä on vanha talo, joten rajoitteita on. Tila ei ole esteetön, siellä ei ole erityistä vauvahuonetta, pihassa on vain muutama parkkipaikka, rattaat eivät mahdu sisälle eikä niille ole pihalla katosta.

Tapahtuman on ideoinut **Marianne Sisko**, yhteisöpedagogi ja äiti, joka kalpaasi Kyrölän alueelle jotakin mukavaa paikkaa aamupäivän lapsen kanssa. Taustalla on Hyvä Kasvaa Järvenpäässä -asukasliike.

● Seppälän talon osoite on Puistotie 34 B, Järvenpää.

1.1 Liite 2: Vaatteidenvaihtopäivän mainos sosiaaliseen mediaan

♡ PIENTEN LASTEN ♡
AAMUKERHO
SEPPÄLÄN TALOSSA

**VAAATTEIDEN
VAIHTOPÄIVÄ**

**KE 26.2.2020
KLO 9-12**

**TUO
TULLESSAS JA
VIE
MENNESSÄS**

PUISTOTIE 34 B,
JÄRVENPÄÄ